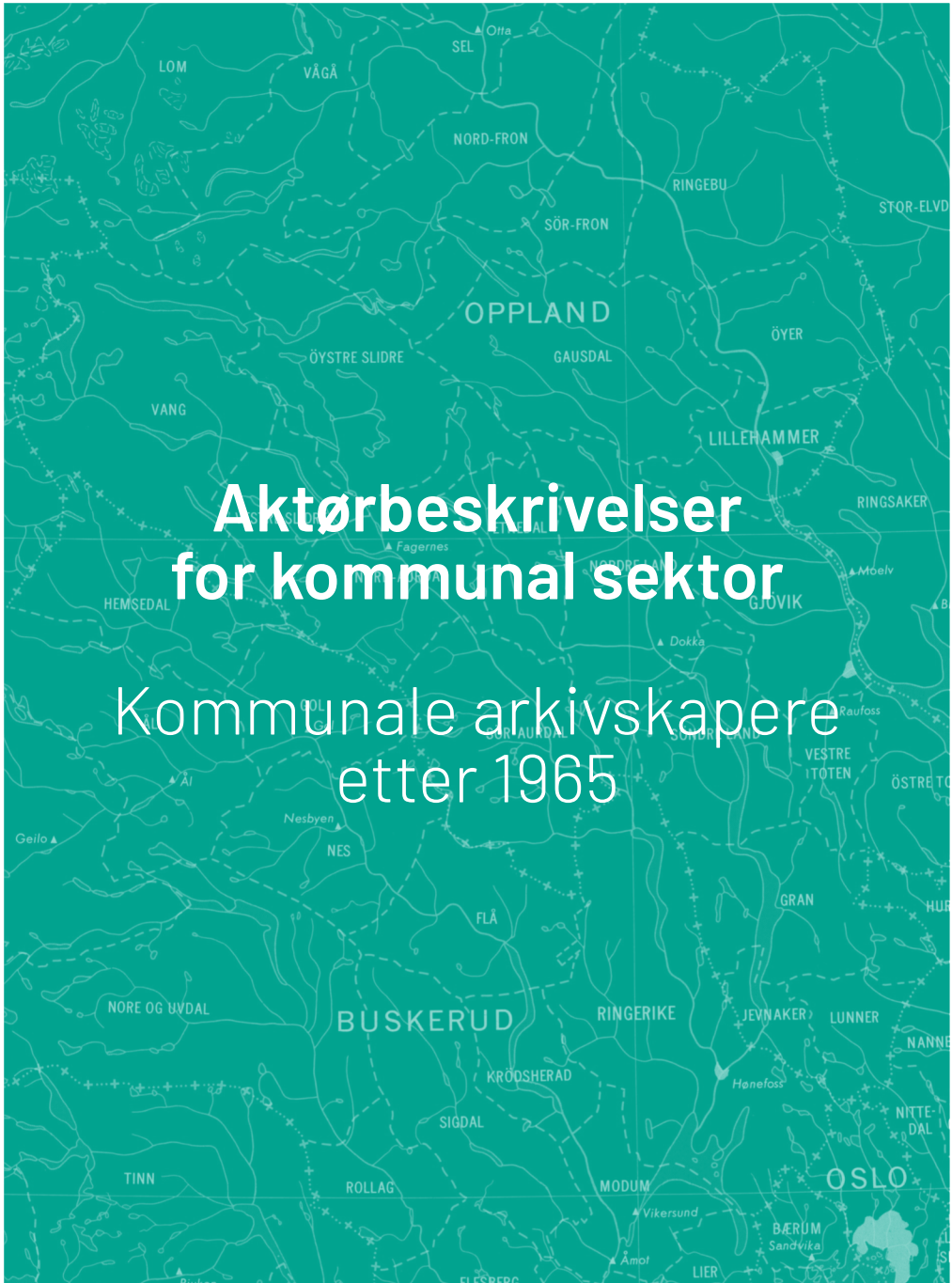

Aktørbeskrivelser for kommunal sektor

Kommunale arkivskapere etter 1965

IKA
HORDALAND

© Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS 2021

Interkommunalt arkiv i Hordaland
Kalfarveien 82
5022 Bergen
www.ikah.no

Redaktør: Thea Henriette Skjåk Nielsen

Redaksjon: Theresa Rosell-Helland, Lars Fivelstad Smaaberg, Jørn Harald Grov, Sverre Fekjan, Linn Nodland, Elisabeth Rydland Eide, Einar Eide Skogseth, Erika Eidslott, Bengt Helland Eliassen og Inge Vikane.

Layout: Daniel González Expósito

Trykk: Allkopi NetPrint Bergen

Forside- og baksidebilde:
Kartverket (Norges Geografiske Oppmåling): Norges kommuner Sør-Norge, 1965.

ISBN: 978-82-92076-09-5

Prosjektet er finansiert av Arkivverket og Interkommunalt arkiv i Hordaland.

INNHold

Sentraladministrasjon

Arbeidsmiljøutvalget	5
Tilsettingsutvalget	6
Likestillingsutvalget	7
Administrasjonsutvalget	8
Generalplannemnda	9
Forretningsutvalget	10
Eierutvalget	11
Sentralarkivet	12
Kontrollutvalget	13
Klagenemnda	14

Økonomiforvaltning

Kommunale skatteutvalg	15
Legatstyret	16

Kirke og kultur

Kulturstyret	17
Kulturvernemnda	18
Hovedutvalget for kultur	19
Ungdomsrådet	20

Undervisning

Studienemnda	21
Voksenopplæringen	22
Hovedutvalget for undervisning	23
Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)	24
Utvalget for oppvekst, levekår, kultur og fritid	25

Tekniske oppgaver

Teknisk etat	26
Hovedutvalget for teknisk sektor	27
Trafikkrådet	28
Planutvalget (Plan- og bygningsutvalget)	29
Utvalget for plan og utvikling	30

Nærings- og ressursforvaltning

Kommunale næringsfond	31
Naturressursutvalget	32

Sosiale oppgaver

Sosialstyret	33
Hovedutvalget for helse og sosial	34
Utvalget for helse, sosial og omsorg	35
Eldrerådet	36
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	37
Barnehagenemnda	38
Hjemmesykepleien	39
Inntaksnemnda	40
Kommunelegen	41
Flyktningkontoret	42
Arbeids- og velferdsetaten (NAV)	43
Klientutvalget	44

Litteraturhenvisning	45
----------------------	----

FORORD

I desember 2019 mottok IKA Hordaland utviklingsmidler fra Arkivverket til prosjektet Standardisering av aktørbeskrivelse for kommunal sektor. Prosjektet bygger på arbeidet til Liv Mykland og Kjell Olav Masdalen som med boka Administrasjonshistorie og arkivkunnskap (1969) presenterte kommunalt arkivmateriale fra perioden fram til midten av 1960-tallet. Resultatet ble et hefte med standardiserte beskrivelser av 20 arkivskapere fra kommunal sektor. Høsten 2020 søkte vi om og fikk tildelt nye midler fra Arkivverket til å jobbe videre med prosjektet.

I dette heftet har vi samlet alle beskrivelsene – til sammen 40 beskrivelser av kommunale arkivskapere fra perioden etter 1965. Utvalget er gjort blant både små og større aktører fra sentraladministrasjonen, helsesektoren, kultursektoren, skolesektoren og teknisk sektor.

Beskrivelsene følger anbefalingene til aktørbeskrivelse som ble utarbeidet gjennom KAISA-prosjektet. Dette er en veletablert standard blant kommunale arkivinstitusjoner som bygger på praksis ved ulike KAI-institusjoner, samt StandArk sine anbefalinger. Vi har og plassert aktørene i en tabell som tilsvarer KAISAs tabell for samfunns plassering.

Arbeidet vi har gjort i prosjektet tilrettelegger for mer effektiv formidling og forskning på flere punkter. Vi har kartlagt ulike kommunale arkivskapere og hvordan etatsstrukturen har endret seg over tid. Denne kartleggingen vil gjøre det enklere å følge kommunalt ansvar og oppgaver gjennom tidene. Beskrivelsene er korte faktaorienterte tekster som er tilpasset bruk på Arkivportalen. Dette bidrar til arbeidet med å skape brukervennlige informasjons- og publiseringskanaler for arkiv, som igjen vil resultere i at flere ønsker å ta i bruk arkivmateriale som er gjort digitalt tilgjengelig.

Vi håper arbeidet vårt vil være til nytte og glede for alle brukere av kommunale arkiv.

Thea H.S Nielsen

Thea Henriette Skjåk Nielsen
Bergen, 31. august 2021

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget ble opprettet med hjemmel i § 23 av arbeidsmiljøloven av 4. februar 1977. Arbeidsmiljøloven var en videreføring av tidligere arbeidsvernlover og skulle sikre at arbeidsmiljøet ble ivaretatt utover minstekravet. Det har siden 1977 vært vedtatt en rekke større og mindre endringer i loven som har bidratt til å styrke arbeidstakernes rettigheter.¹

Arbeidsmiljøutvalget erstattet de tidligere verneutvalgene, som var sammensatt av verneombud og representanter fra arbeidsgiver.² Det er pålagt å ha arbeidsmiljøutvalg i virksomheter med minst 50 ansatte. Her skal arbeidsgiver, bedriftshelsetjenesten og arbeidstaker være representert. Arbeidsmiljøutvalget er underlagt Arbeidstilsynet. I kommunen fungerer arbeidsmiljøutvalget som et rådgivende organ med ansvar for å sikre at arbeidsmiljølovgivningen blir overholdt.³

Arbeidsgiver og arbeidstaker skal ha like mange representanter, og leder for utvalget velges vekselvis mellom representanter fra arbeidsgiver og arbeidstaker. Representanter fra bedriftshelsetjenesten har ingen avgjørelsesmyndighet i utvalget. Arbeidsmiljøutvalget er ansvarlig for å sikre et forsvarlig og trygt arbeidsmiljø i virksomheten. Dette innebærer å delta i planlegging av verne- og miljøarbeidet, samt følge opp spørsmål knyttet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd. Utvalget skal behandle saker om bedriftshelsetjeneste og vernetjeneste, spørsmål om opplæring og opplysningsvirksomhet og helse- og velferdsmessige spørsmål relatert til arbeidstid. Arbeidsmiljøutvalget tar opp saker på eget initiativ eller på initiativ fra verneombudet.⁴

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹ Friberg (1983): s. 4, 10 og 23.
² Mykland og Masdalen (1987): s. 201.
³ Lov 2020-03-20-8 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).
⁴ Ibid.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Frittstående organ
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Tilsettingsutvalget

Tilsettingsutvalgets hjemmel var å følge regler i en ansettelsesprosess.⁵ Dette ble knyttet til Hovedavtalens § 13-3 som åpner for at kommunen skal kunne opprette tilsettingsutvalg. I dag blir dette dekket av forvaltningsloven.⁶

Utvalget blir opprettet fast eller ved behov. Det saklige arbeidsområdet er ansettelsesprosesser i de enkelte kommunene. De sentrale oppgavene er å sikre at det ikke blir begått formelle feil i ansettelsesprosesser.

Tilsettingsutvalget er underordnet og blir ofte utpekt av kommunestyret. Tilsettingsutvalg består av etatsjef, rådmann og en arbeidstakerrepresentant. Arbeidstakerrepresentanten velger igjen representanter innenfor de arbeidsområdene utvalget skal dekke, som f.eks. skole, barnehage, helse og omsorg og sosialetaten.⁷ I kommuner uten tilsettingsutvalg, blir disse arbeidsoppgavene normalt forvaltet av administrasjonsutvalget.

Tilsettingsutvalget har som oppgave å sikre at kandidater ikke blir forbigått eller diskriminert på bakgrunn av kjønn eller etnisitet under ansettelsesprosesser, eller at det foreligger inhabilitet. Etter likestillingsloven av 1978 fikk særlig kjønn og kjønnskvoltering relevans.⁸ I tillegg skal utvalget sikre at eventuelle krav til kompetanse og utdanning blir dekket.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

⁵ Frydenberg (1995).
⁶ Kommunesektorens organisasjon (2020).
⁷ Austevoll kommune (notat til møte 06.01.1993).
⁸ Halsaa (1989).

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Likestillingsutvalget

Likestillingsutvalgets overordnede hjemmel var likestillingsloven av 9. juni 1978. Loven forpliktet det offentlige til å aktivt jobbe for likestilling, med et særlig mål om å bedre kvinners stilling.⁹ I praksis ville dette si at alle offentlige ansatte og ledere i både stat, fylkeskommuner og kommuner hadde ansvar for likestillingsarbeidet innenfor sitt felt. Likestillingsutvalg ble opprettet i kommunene for å forvalte kommunens likestillingsoppgaver overfor arbeidstaker, publikum og de folkevalgte.¹⁰ Likestillingsutvalget er underordnet kommunestyret.

Fra 1982 gjaldt Forsynings- og administrasjonsdepartementet sine framlegg til retningslinjer. Likestillingsutvalget skal sammensettes av medlemmer og varamedlemmer som velges av kommunestyret eller formannskapet. Etter regler i fjerde ledd i likestillingsloven § 21 skal kommunene og fylkeskommunene sende inn rapporter til Likestillingsombudet om utvalg som har blitt oppnevnt eller valgt.¹¹

I et sluttnotat om likestillingsarbeid i 1990-årene konkretiserte Tenkegruppen, bestående av Likestillingsrådet, KS og Barne- og familiedepartementet, hvilke likestillingsoppgaver kommunene hadde. Overfor arbeidstakere ble spørsmål om likelønn og flere kvinnelige ledere vektlagt. Videre ble likestillingsfremmende arbeid i skolesektor, helse- og sosialsektor, kultursektor og teknisk sektor trukket fram.

Likestillingslovens § 21 fra 1988 lovfestet at minst 40 % av begge kjønn skulle være representert i alle offentlige utvalg. Kommunestyret vedtok rammene for utvalgenes virksomhet. Ikke alle kommuner har egne likestillingsutvalg. I noen kommuner blir disse oppgavene ivaretatt av andre instanser.¹²

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

⁹ Lov 1978-06-09-45 om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven).

¹⁰ Halsaa (1989).

¹¹ *Ibid.*

¹² NOU 1995: s. 15.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Frittstående organer
Forvaltningsområde	Justis- og politisaker, rettspleie, forhold til andre forvaltningsområder

Administrasjonsutvalget

Administrasjonsutvalget ble opprettet med hjemmel i § 25 i kommunestyreloven av 12. november 1954.¹³ Utvalget var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunen ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.¹⁴

For å avlaste formannskapet, og som et resultat av at kommunene i større grad engasjerte seg i personalspørsmål, hadde de fleste kommuner opprettet egne administrasjonsutvalg på et tidligere tidspunkt, men da som en frivillig ordning.¹⁵ Administrasjonsutvalget var hovedutvalg for kommunens interne administrasjon og er underordnet kommunestyret. Utvalget fattet vedtak innenfor budsjettets rammer og etter de retningslinjer som var fastsatt i lov, i medhold av lov eller vedtatt av formannskap og kommunestyre. Utvalget skulle bestå av minst syv medlemmer der fem var valgt av kommunestyret og to av og mellom arbeidstakerorganisasjonene etter forholdstallsprinsippet.¹⁶

Kommuneloven av 1992 stadfestet at administrasjonsutvalget kunne erstattes med andre ordninger dersom forslaget fikk tilslutning fra minst ¾ av de ansatte. I motsetning til tidligere reglement for administrasjonsutvalget fastslo ikke loven antall medlemmer, men opprettholdt kravet om at flertallet av representantene skulle være fra kommunen.¹⁷

Administrasjonsutvalget sitt arbeid har vært knyttet til kommunens arbeidsgiverfunksjon. Utvalget behandler saker om ansettelse, endring og omgjørelse av stillinger og søknader om permisjon. Administrasjonsutvalget har videre hatt ansvar for å vedta retningslinjer og instruks for ansettelse og rekruttering og for å utarbeide personalpolitiske retningslinjer for reglement, rutiner og instruks.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

¹³ Norske kommuners sentralforbund. *Håndbok. Administrasjonsutvalg* (1987): s. 40-41.

¹⁴ Stigen (2018).

¹⁵ NOU 1974: 60: s. 41.

¹⁶ Norske kommuners sentralforbund. *Håndbok. Administrasjonsutvalg* (1987): s. 40-41.

¹⁷ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Generalplannemnda

Etter § 20 nr. 3 i bygningsloven av 18. juni 1965 kunne kommunestyret velge en generalplannemnd som skulle utarbeide forslag til generalplaner.¹⁸ Generalplanen er knyttet til arealbruk og skal «angi hovedtrekkene i grunnutnyttelsen og løsningen av spørsmål om tiltak til dekking av allmenne behov innenfor kommunens område».¹⁹ Generalplanen fungerer som en veileder ved utarbeidelsen av reguleringsplaner.

Generalplannemnda var underlagt kommunestyret og besto av minst tre av kommunestyrets medlemmer. Kommunestyret skulle sørge for at plan- og bygningslovgivningen ble fulgt opp i kommunen. Det vedtok kommunal planstrategi, kommuneplan og reguleringsplan, opprettet nemnder og traff nødvendige tiltak.²⁰ Bygningsloven krevde at det ble utarbeidet en generalplan i alle kommuner. Opprettelsen av en generalplannemnd var av valgfri karakter og i flere kommuner ble generalplanarbeidet lagt til teknisk etat eller formannskapet.²¹

Med vedtakelsen av ny plan- og bygningslov i 1985 ble generalplanen erstattet av kommuneplanen.²² Mens generalplanen ble oppfattet mer som en samlet plan for fremtidig arealbruk i kommunen fikk den nye kommuneplanen et bredere omfang idet den skulle gi retningslinjer for all kommunal virksomhet.²³

Generalplannemnda utarbeidet arealplaner for byggeområder, jord- eller skogbruksområder, naturområder, trafikklinjer og andre kommunikasjonsanlegg og så på løsninger for vann- og kloakkspørsmål. Som rådgivende organ hadde ikke generalplannemnda myndighet til å gi påbud til bygningsrådet i forbindelse med utbygging av reguleringsplaner.²⁴

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og saksarkiv.

¹⁸ Norske kommuners sentralforbund. *Håndbok. Hovedutvalg for teknisk sektor* (1983): s. 32.

¹⁹ Tyren, Schulze og Ditlefsen (1973): s. 74.

²⁰ Lov-2008-06-27-71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan og bygningsloven).

²¹ NOU 1982: s. 38.

²² *Store norske leksikon* «Generalplan» av Harald Benestad Anderssen.

²³ Norske kommuners sentralforbund. *Håndbok. Hovedutvalg for teknisk sektor* (1983): s. 14.

²⁴ Schulze og Ditlefsen (1973): s. 73-75.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Forretningsutvalget

Forretningsutvalget er opprettet med hjemmel i § 5-7 i kommuneloven av 22. juni 2018. Loven åpner opp for at det enkelte kommunestyret skal kunne opprette utvalg for kommunale formål, og for deler av den kommunale virksomheten.²⁵

Forretningsutvalget er underlagt kommunestyret som velger leder, nestleder og medlemmer til utvalget.²⁶ Lederen for forretningsutvalget er som regel ordføreren.²⁷ Utvalget velges i det konstituerende kommunestyret og skal ha minst tre medlemmer.²⁸ Disse velges for den kommunale valgperioden.²⁹ Forretningsutvalget blir kalt inn til møter når det er saker til behandling. Av hensyn til personvern eller tungtveiende offentlige interesser (jf. kommuneloven § 11-5) holdes møtene for lukkede dører.³⁰

Forretningsutvalget sitt ansvarsområde er kommunestyrets indre forhold. Utvalget har som overordnet oppgave å legge til rette for og samordne de ulike aktivitetene i kommunestyret. Det skal følge opp forhold knyttet til de folkevalgte arbeidsvilkår og se til at innkomne saker blir fordelt til kommunestyrets organer.³¹ Utvalget sine oppgaver vil variere fra kommunene til kommune, men forretningsutvalg har som regel ansvar for kommunens sentrale representasjon, valgsaker, tilråding av styrehonorar og innstilling av reglement.³²

Forretningsutvalget kan være kommunalt eller fylkeskommunalt.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

²⁵ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

²⁶ *Ibid.*

²⁷ Oslo kommune «Reglement for forretningsutvalget» og Steinskjer kommune «Reglementer for kommunestyre, formannskap, råd og utvalg».

²⁸ Oslo kommune «Reglement for forretningsutvalget».

²⁹ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

³⁰ Oslo kommune «Reglement for forretningsutvalget» og Steinskjer kommune «Reglementer for kommunestyre, formannskap, råd og utvalg».

³¹ Bergen kommune «Forretningsutvalget» og Tromsø kommune «Reglement for forretningsutvalget».

³² Tromsø kommune «Reglement for forretningsutvalget».

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune / fylkeskommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Eierutvalget

Eierutvalget er opprettet med hjemmel i § 5-1 (2) i kommuneloven av 22. juni 2018 og skal bidra til å sikre god politisk styring og kontroll over selskapene kommunen har eierskap i.³³

Eierutvalget er underlagt kommunestyret, som vedtar å opprette selskaper og foretak. Enkelte kommuner velger å delegere myndighet som eierutvalg til formannskapet.³⁴ Utvalget skal holdes orientert i saker som omhandler kommunens eierinteresser, og har mulighet til å påvirke avgjørelser i denne type saker gjennom å komme med sine anbefalinger.³⁵

Eierutvalget har avgjørelsesmyndighet i saker som faller inn under ansvarsområdet sitt, men må samtidig operere innenfor rammene og retningslinjene som blir vedtatt av kommunestyret.³⁶ I kommuner hvor formannskapet er valgt som eierutvalg kan utvalget bli gitt innstillende myndighet. Utvalget fungerer som valgkomite for styret i det enkelte selskap, hvor styreleder foreslås på bakgrunn av kriteriene som framgår i Eiermeldingen.³⁷

Utvalget skal med grunnlag i selskapenes avtaler og vedtekter utarbeide strategier og mål for kommunens selskaper. Dette innebærer å utvikle styringsdokumenter, som eierskapsmeldinger og eierstrategier. Utvalget skal videre se til at kommunens vedtatte eierskapsmelding blir fulgt opp, og at den oppdateres ved behov.³⁸ Gjennom Eiermøter og befaringer skal eierutvalg sikre god dialog og kontakt mellom kommune og selskaper. Normalt arrangerer eierutvalget en årlig Eierdag i kommunestyret.³⁹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møteprotokoller og saksarkiv.

³³ Bærum kommune «Eierutvalget».

³⁴ Asker kommune «Eierskapsmelding»: s. 6 og Moss kommune «Eierskapsmelding Moss kommune»: s. 8.

³⁵ Asker kommune «Eierskapsmelding»: s. 6.

³⁶ Bærum kommune «Eierutvalget».

³⁷ Moss kommune «Eierskapsmelding Moss kommune»: s. 8.

³⁸ *Ibid.*

³⁹ Bærum kommune «Eierutvalget» og Moss kommune «Eierskapsmelding Moss kommune»: s. 8.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Finanser, økonomi, statistikk og folkeregister

Sentralarkivet

Sentralarkivet kan betegne arkivetjensten i en kommune, eller et felles saksarkiv for flere av kommunens arkivskapere. Organiseringen av arkivtjenesten går fram av arkivforskriften av 11. desember 1998, jf. § 2-1: «arkivarbeidet i eit offentleg organ skal som hovudregel utførast av ei eiga eining, ei arkivteneste, under dagleg leiing av ein arkivansvarleg. Arkivtenesta skal vere felles for organet» og «inngåande post skal leverast til arkivtenesta» jf. § 3-1.⁴⁰

Videre skal, jf. § 2-4: «Daglegarkivet vere sentralisert så langt dette er praktisk tenleg». Forskriften medførte også krav om standardisering av den elektroniske journalføringen og arkivsystemet, ved at «offentlege organ normalt (skal) nytte eit arkivsystem som følgjer krava i Noark-standarden», jf. § 2-9. Det ble også stilt krav til at offentlige organ skulle ha en arkivplan (jf. § 2-2), som skulle omfatte instruks, regler og planer for arkivarbeidet.⁴¹

Sentralarkivet er ikke selv en arkivskaper, men har ofte oppgaver som drifter kommunens dagligarkiv. Det omfatter blant annet postmottak, journalføring, oppfølging av saker og arkivering, detaljert beskrevet i arkivforskriften i § 3-1 – 3-8.

Ordningen med sentralarkiv var etablert i noen kommuner flere år før forskriften ble gjort gjeldende.⁴² Kommunene fikk sin egen arkivstandard KOARK, som senere ble slått sammen med den statlige til NOARK 4.⁴³ Innføringen av K-kodesystemet fra 1992 la også opp til et system som tilsvarte NOARK-standarden.⁴⁴ Arkivplanarbeid, som også standardiserte rutiner og arbeid for arkivtjenesten, pågikk også på denne tiden.⁴⁵

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel kopibøker og saksarkiv.

⁴⁰ Forskrift 11. desember 1998 nr. 1193 om offentlige arkiv (arkivforskriften).

⁴¹ *Ibid.*

⁴² Sterøy kommune (1994) «Møteinncalling fra Rådmannen om innføring av felles saksarkiv og felles postmottak» og Alvdal kommune «Arkivplan for Alvdal kommune»: s. 18.

⁴³ Fønnes (2008): s. 165.

⁴⁴ Interkommunalt arkiv i Hordaland (1991): s. 18.

⁴⁵ Interkommunalt arkiv i Hordaland (1993).

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget ble opprettet med hjemmel i § 77 i kommuneloven av 25. september 1992. Loven satte krav til at kommunestyret skulle velge et kontrollutvalg for å «forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning». Kontrollutvalget var underlagt kommunestyret. Tidligere var det formannskapet som hadde tilsyns- og kontrollansvar for kommunen.⁴⁶ Med opprettelsen av kontrollutvalg skulle denne kontrollen være mest mulig uavhengig av politisk ledelse. Det ble derfor krav om at medlemmene ikke skulle ha bindinger til politisk ledelse eller administrasjonen. I forskrift om kontrollutvalg og revisjon fra 2004 ble det likevel krav om at minst ett av medlemmene i utvalget skulle være kommunestyremedlem.⁴⁷

I kommuneloven fra 2018 er det videre krav om det skal være minst fem medlemmer i utvalget, samt at lederen av utvalget ikke kan være medlem av samme parti eller gruppe som ordføreren, jf. § 23-1. Ved forskriften i 2004 ble det i tillegg stilt krav om at sekretariatsfunksjonen i utvalget ikke kunne utføres av kommunens administrasjon, eller av den som har revisjonsoppgaver for kommunen.⁴⁸ Da loven ble innført kunne f.eks. kommunerevisjonen utføre denne sekretariatsfunksjonen for utvalget.⁴⁹ Kontrollutvalget skal føre kontroll med revisjonen av kommunens regnskaper, og at kommunens økonomiforvaltning er i tråd med gjeldende regelverk. Videre skal det gjennomføre forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet. I oppgavene inngår også å føre eierskapskontroll med dem som «utøver kommunens eierinteresser» jf. § 23-4. Det er kontrollutvalgets oppgave å lage plan for hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.⁵⁰ Utvalget skal disponere et sekretariat til arbeidet, som blant annet gjør saksbehandling, iverksetter vedtak og ivaretar arkivfunksjonen.⁵¹ Sekretariatsfunksjonen er i et stort flertall av kommunene organisert i form av interkommunale selskaper (IKS).⁵²

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og saksarkiv.

⁴⁶ Osterøy formannskap (1992) Skriv om konsekvensene av innføring av ny kommunelov i 1992: s. 3-4.

⁴⁷ Forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

⁴⁸ *Ibid.*

⁴⁹ Osterøy formannskap (1992) Skriv om konsekvensene av innføring av ny kommunelov i 1992: s. 4.

⁵⁰ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

⁵¹ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) og Deloitte (2014): s. 165-166.

⁵² Deloitte (2014): s. 166.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Frittstående organer
Forvaltningsområde	Justis- og politisaker, rettspleie, forhold til andre forvaltningsorgan

Klagenemnda

Klagenemnda er opprettet med hjemmel i § 28, andre ledd i forvaltningsloven av 10. februar 1967 og habilitetsreglene i kommuneloven av 25. september 1992 § 40 nr. 3 punkt c.⁵³ Klagenemnda skal fungere som en uavhengig instans ved å gi rettssubjektet anledning til å få etterprøvd sin sak. Etter forvaltningsloven § 28-34 skal klagen avgjøres av et annet forvaltningsorgan (klageinstansen) enn det som fattet det opprinnelige vedtaket.⁵⁴

I utgangspunktet er kommunestyret klageinstans for forvaltningsorganer som organisatorisk er underlagt kommunestyret, men kommunestyret kan av praktiske grunner opprette klagenemnder for klagebehandling av enkeltvedtak.⁵⁵

I forbindelse med ny kommunelov av 1992 ble det gjort endringer i forvaltningsloven § 28 annet ledd som innebar en utvidelse av retten til å klage over enkeltvedtak fattet av kommunale og fylkeskommunale organer. Tidligere gjaldt klageretten bare vedtak etter særlover.⁵⁶

Klagenemnda skal ha minst tre medlemmer og bør ha medlemmer med juridisk kompetanse eller ha adgang til juridisk bistand ved behov. Klager som behandles av klagenemnda kan være enkeltvedtak vedrørende tildeling av barnehjemsplass og sykehjemsplass, etableringslån og ulike typer tilskudd. Klageretten omfatter ikke generelle vedtak eller forskrifter.⁵⁷

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker med saksvedlegg.

⁵³ Flølo (1993): s. 23.

⁵⁴ NOU 2019: s. 5.

⁵⁵ Flølo (1993): s. 23.

⁵⁶ Regjeringen «Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner».

⁵⁷ Flølo (1993): s. 24.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Justis- og politisaker, rettspleie, forhold til andre forvaltningsorgan

Kommunale skatteutvalg

De kommunale skatteutvalgene var hjemlet i skattebetalingsloven av 21. november 1952 § 41 og 42. Ordningen avløste skattelovene av 1882 og 1911 som ga kommunestyrene adgang til å ettergi ilignet skatt.⁵⁸

Ordningen med de kommunale skatteutvalgene ble i 2005 endret fra å være obligatorisk for alle kommuner, til at det skulle være ett skatteutvalg per ligningskontor. Antallet skatteutvalg ble da redusert til 99.⁵⁹ Da skattebetalingsloven av 2005, som trådte i kraft 1. januar 2009, erstattet skattebetalingsloven av 1952 ble tallet igjen redusert til fem regionale skatteutvalg.⁶⁰ Med dette opphørte ordningen med kommunale skatteutvalg.⁶¹

De kommunale skatteutvalgene kunne treffe avgjørelser i saker der det ble søkt om ettergivelse av skatt på inntil 200 000 kroner. I øvrige tilfeller skulle de gi en innstilling før de oversendte saken til skattefogden eller Skattedirektoratet.⁶²

Skattebetalingsloven av 1952 gjorde det obligatorisk å ha et slikt utvalg, og fastslo at utvalget skulle bestå av en ligningssjef, et medlem valgt av formannskapet og et medlem valgt av fylkesmannen.⁶³

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁵⁸ Mykland og Masdalen (1987): s. 38.

⁵⁹ KommunalRapport (2005) «Småkommuner nister lokale skatteutvalg».

⁶⁰ KommunalRapport (2008) «Skatteutvalg fjernes i stillhet».

⁶¹ Skatteetaten (2008) «Lemping av skatter og avgifter av hensyn til skyldneren».

⁶² O.nr. 130 (2004-2005).

⁶³ Mykland og Masdalen (1987): s. 38.

Arkivskaperkategori	Økonomiforvaltning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Finanser, økonomi, statistikk og folkeregister

Legatstyret

Legater er i dag regulert gjennom stiftelsesloven av 15. juni 2001 jf. § 2. I henhold til stiftelsesloven § 10 c) skal det stå i stiftelsens vedtekter hvem som skal sitte i legatstyret.⁶⁴ Det er ikke gitt at kommunen har noen rolle i legatstyret. Mange legater er likevel administrert av kommuner.

Bakgrunnen for dette finner vi i vergemålsloven av 22. april 1927 § 91, som sier at overformynderiet kunne overta forvaltningen av legatmidler.⁶⁵ Overformynderiet hadde imidlertid ikke plikt til å overta forvaltningen av legater.⁶⁶ Med vergemålsloven av 26. mars 2010 § 97 ble denne retten til å overta legatmidler flyttet til Fylkesmannen.⁶⁷ Kommunal forvaltning av legater har også en lengre historie, tilbake til magistratembetene i byene.⁶⁸

Kommunen kan ha et legatstyre som administrerer flere legater, eller et legatstyre for hvert legat. Legatstyret sin hovedoppgave er å gi økonomisk støtte til personer eller formål etter visse kriterier i legatvedtektene. Legatstyret vurderer hvilke søknader som oppfyller kriteriene, og omfanget av støtten til den enkelte søker.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel saksarkiv og regnskap. Selv om legatstyret i dag plikter å føre protokoll fra styrets saksbehandling, er det ikke alltid egne møtebokserier i eldre arkiv.

⁶⁴ Lov 2020-11-20-128 om stiftelser (stiftelsesloven).

⁶⁵ Lov 22.april 1927 om vergemål for umyndige (vergemålsloven).

⁶⁶ NOU 1975:63: s. 36.

⁶⁷ Lov 2010-03-26-9 om vergemål (vergemålsloven).

⁶⁸ NOU 1975:63: s. 34.

Arkivskaperkategori	Økonomiforvaltning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Finanser, økonomi, statistikk og folkeregister

Kulturstyret

Kulturstyret bygget i hovedsak på vanlige vedtak i Stortinget om ansvars- og oppgavedeling på det kulturpolitiske området og hadde bare delvis hjemmel i særlover.⁶⁹ I 1975 kom det en veiledende mønsterinstruks for kommunale kulturstyrer vedtatt av Kirke- og undervisningsdepartementet. Instruksen oppfordret kommunestyret til å opprette egne kulturstyrer. Kommunene stod likevel fritt til å vedta sine egne instruksjer.⁷⁰

Kulturstyret var i funksjon fram til midten av 1980-tallet. Etter en vurdering av nemndstrukturen i norske kommuner i 1977 ble kulturstyret i stor grad erstattet av hovedutvalg for kultur, som skulle dekke både kirke, kultur og fritid. Kulturområdet fikk da styrket sin posisjon ved at medlemmer i kommunestyret også ble valgt som medlemmer av hovedutvalget.⁷¹

Kulturstyret bestod av medlemmer med varamedlemmer som ble valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden. Antall medlemmer og varamedlemmer varierte mellom kommunene. Kommunene kunne ved behov opprette underutvalg under kulturstyret.⁷²

Kulturstyret skulle ivareta kulturinteressene i kommunene gjennom å utarbeide sektorplaner og budsjettframlegg innenfor områdene kulturtiltak, idrett og kulturelt organisasjonsarbeid. Kulturstyret skulle være styre for kommunale kulturinstitusjoner og kulturanlegg, og administrere tilskuddsordninger. Kulturstyret fungerte også som rådgivende organ for kommunen i kulturpolitiske spørsmål, og skulle så langt som mulig ha vedtaksrett innenfor sitt område.⁷³

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁶⁹ Norske kommuners sentralforbund. *Kulturstyret og andre kommunale organ* (1981): s. 13.

⁷⁰ Norske kommuners sentralforbund. *Kulturstyre* (1979): s. 95.

⁷¹ Norske kommuners sentralforbund. *Kulturstyre* (1979): s. 38.

⁷² *Ibid.*

⁷³ Norske kommuners sentralforbund. *Kulturstyre* (1979): s. 38-40.

Arkivskaperkategori	Kultur
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Kulturvernemnda

Kulturvernemnda ble opprettet med hjemmel i § 25 i kommunestyreloven av 12. november 1954, og hadde bakgrunn i Kirke- og undervisningsdepartementets rundskriv av 21. april 1975. I rundskrivet heter det at kommunen kan opprette underutvalg under kulturstyret, deriblant kulturvernemnd.⁷⁴ Kulturstyret var ikke påbudt ved lov, men Kirke- og undervisningsdepartementet oppfordret kommunene til opprettelsen av disse. Det samme var tilfellet for kulturvernemndene.⁷⁵

Kulturvernemndene var i funksjon fra 1960-tallet og overtok deler av oppgavene som tidligere hadde ligget direkte under kulturstyret. Kulturvernemnda var underordnet kulturstyret, og ser ut til å ha utspilt sin rolle da hovedutvalget for kultur erstattet kulturstyrene fra tidlig på 1980-tallet.

Arbeidet som kulturvernemndene utførte var knyttet til kulturhistorisk dokumentasjon og formidling. De konkrete oppgavene varierte derfor fra kommune til kommune. Noen nemnder var engasjert i arbeid knyttet til lokale museer, bygdemuseer, og samlinger. Nemndene kunne har rollen som utgiver av lokale historielags publikasjoner som blant annet omhandlet kulturhistorie, dialekter, og annen lokal språktradisjon. Enkelte nemnder var også involvert i utredning av bevaring av bygninger og miljøer av kulturhistorisk verdi.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, men kan også inneholde regnskap og serier knyttet til lokale prosjekter.

⁷⁴ Kirke- og undervisningsdepartementet, rundskriv F-105/75.

⁷⁵ NOU 1982: 38: s. 68.

Arkivskaperkategori	Kultur
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Hovedutvalget for kultur

Hovedutvalget for kultur ble opprettet med hjemmel i § 25 i kommunestyreloven av 12. november 1954, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.⁷⁶

Hovedutvalget for kultur var i funksjon fra tidlig 1980-tallet og overtok de oppgavene som normalt hadde tilhørt kulturstyret. Utvalget hadde kommunens kulturspørsmål som sitt ansvarsområde og var underordnet kommunestyret.⁷⁷ Da kommuneloven av 1992 trådte i kraft ble hovedutvalgene i stor grad erstattet av nye utvalg og komiteer. Loven åpnet opp for en friere organisering av politiske organer i kommunene.⁷⁸

Hovedutvalget for kultur besto av medlemmer med varamedlemmer, som ble valgt av og fortrinnsvis fra kommunestyret for den kommunale valgperioden. Ett av medlemmene måtte også være valgt inn i formannskapet. Antall medlemmer og varamedlemmer varierte mellom kommunene.⁷⁹

Hovedutvalget for kultur sine oppgaver omfattet budsjettarbeid, kulturplanarbeid og kontroll av tilskuddsmidler. Hovedutvalget hadde også ansvar for å tilrettelegge for samordning og samarbeid med offentlige og private kulturorgan og enkeltpersoner, samt drive informasjons- og rådgivningsarbeid for kulturorganisasjoner og enkeltpersoner i kommunen.⁸⁰ Hovedutvalget fungerte også som styre for kulturinstitusjoner, med mindre annet ikke var bestemt.⁸¹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

Ungdomsrådet

Bestemmelser om kommunale ungdomsråd ble tilføyd kommuneloven av 25. september 1992 ved lov 16. juni 2017 § 10 b. Endringene slo fast at kommunestyret eller fylkestinget selv kunne velge et ungdomsråd, som skulle være et rådgivende organ i saker som gjaldt ungdom.⁸² I dag opprettes ungdomsrådet med hjemmel i § 5-2 e) i kommuneloven fra 2018.⁸³

Ungdomsråd eller andre medvirkningsorgan for ungdom skal opprettes i alle kommuner og fylkeskommuner. Rådet skal representere ungdom i kommunens politiske organ og administrasjon. Alle saker som omfatter ungdom skal legges fram for ungdomsrådet. Rådet kan også ta opp saker på eget initiativ. Formålet med ungdomsråd er å oppnå en bred og åpen medbestemmelse i saker som gjelder ungdom.⁸⁴

Rådet velges normalt for to år av gangen og det velger selv leder og nestleder. Antall medlemmer variere mellom kommunene. Medlemmene er oftest mellom 12 og 18 år.⁸⁵

Ungdomsrådet skal fungere som et talerør for ungdom i møte med politikere og beslutningstakere. I saker som gjelder barn og ungdom er ungdomsrådet hørings- og rådgivningsorgan for kommunen. Rådet har videre i oppgave å stimulere til samfunnengasjement og sikre kontinuitet i deltakelse gjennom jevnlig møter i ungdomsrådet. Saker ungdomsrådet jobber med kan være kultur- og fritidstilbud, skolesaker, miljø saker, kollektivtilbud, helsetilbud og kommunens årsbudsjett og økonomiplan.⁸⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁷⁶ Stigen (2018).

⁷⁷ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1980): s. 15.

⁷⁸ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

⁷⁹ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1980): s. 15.

⁸⁰ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1980): s. 37.

⁸¹ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1980): s. 16.

⁸² Lov 2017-06-16-62 om endringer i kommuneloven m.m. (råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (endringslov til kommunelova m.m)).

⁸³ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

⁸⁴ Regjeringen «Ungdomsråd».

⁸⁵ Time kommune «Ungdomsrådet i Time kommune» og Namsos kommune «Ungdomsrådet».

⁸⁶ Bufdir «Ungdomsråd – ein rettleiar».

Arkivskaperkategori	Kultur
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Arkivskaperkategori	Kultur
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Studienemnda

I 1965 vedtok Stortinget en proposisjon om voksenopplæring hvor kommunene ble oppfordret til å opprette studienemnder som egne kommunale utvalg.⁸⁷ Formålet var å legge til rette for voksenopplæring ved kommunale skoler, i organisasjoner og bedrifter.⁸⁸

Bakgrunnen for opprettelsen var at man så at endringer i samfunnet gjorde at økt utdanning ble viktig også for voksne og at utdanning er en livslang prosess. Kunnskap ble dessuten sett på som verdifull i seg selv og er en del av den enkeltes levestandard.

Etter framlegg fra Kirke- og undervisningsdepartementet skulle studienemnda høre til under skolestyret. Den skulle velges for fire år om gangen og burde ha minst fire medlemmer med interesse for voksenopplæring og kjennskap til ulike skoleslag og virksomheten til studieorganisasjonene. Kommunen bestemte om nemnda skulle velges av kommunestyret, formannskapet eller skolestyret.⁸⁹

Nemnda gav anbefalinger om de enkelte voksenopplæringstiltakene til skolestyret, som sendte søknad til Kirke- og undervisningsdepartementet om godkjenning og tilskudd. Skoleadministrasjonen var sekretariat for studienemnda. Voksenopplæring ble definert som all opplæring som ikke var ledd i førstegangsopplæringen og omfattet all allmennutdanning og yrkes- og fagopplæring.⁹⁰ Studienemnda drev ikke selv med kursvirksomhet, men skulle være kommunens kontaktorgan med opplysningsorganisasjonene (dvs. skoler, organisasjoner, bedrifter) og gi dem veiledning og økonomisk og praktisk støtte til det arbeidet de gjorde.⁹¹

Med voksenopplæringsloven av 28. mai 1976 ble utvikling av voksenopplæringen en lovfestet oppgave, og de kommunale studienemndene ble erstattet av voksenopplæringen.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁸⁷ St.ptp nr. 92 (1964-1965): s. 2.

⁸⁸ St.ptp nr. 92 (1964-1965): s. 24.

⁸⁹ Askøy kommune (rundskriv fra Hordaland fylkesopplysningsråd datert 27.11.1970).

⁹⁰ Sveio kommune (brosjyre fra Arbeidernes opplysningsforbund).

⁹¹ Askøy kommune (rundskriv fra Hordaland fylkesopplysningsråd datert 27.11.1970).

Voksenopplæringen

Voksenopplæringen ble opprettet med hjemmel voksenopplæringsloven av 28. mai 1976. Formålet med loven var å «bidra til å gi mennesker i voksen alder likestilling i adgang til kunnskap, innsikt og ferdigheter som fremmer den enkeltes verdiorientering og personlige utvikling».⁹²

Voksenopplæringen har sine røtter i de kommunale studienemndene. Dette var en frivillig ordning for kommunene, som hadde som formål å legge til rette for voksenopplæring ved kommunale skoler, i organisasjoner og bedrifter.⁹³

Ansvar for voksenopplæringen har vært fordelt mellom organisasjoner, stat, fylkeskommuner og kommuner. Skolestyret var lenge styringsorgan for førstegangsutdanning for voksne i grunnskolen, mens kulturstyret, skolestyret eller et eget organ var styringsorgan for den øvrige voksenopplæring etter kommunestyrets bestemmelse.⁹⁴ I dag reguleres voksenopplæringen av lover som voksenopplæringsloven, opplæringsloven § 4A og § 4A-2 første ledd, introduksjonsloven og forvaltningsloven.⁹⁵

Voksenopplæring tilbyr blant annet grunnskole for voksne, videregående opplæring og spesialundervisning på grunnskolenivå for voksne, opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere, introduksjonsprogram, kveldskurs i norsk og engelsk og realkompetansevurdering. Voksenopplæringen er som regel også godkjent arrangør av norskprøven, samfunnskunnskapsprøven og statsborgerprøven.⁹⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, kopibøker, postjournaler, saksarkiv og elevmapper.

⁹² Lov 1976-05-25-35 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven).

⁹³ St.prp nr. 92 (1964-1965).

⁹⁴ Norske Kommuners Sentralforbund. Voksenopplæring (1979): s. 9.

⁹⁵ Bergen kommune «Grunnskoleopplæring for voksne, Bergen voksenopplæring» og Vestby kommune «Voksenopplæring».

⁹⁶ Vestby kommune «Voksenopplæring», Oslo kommune «Voksenopplæring» og Kristiansund kommune «Kristiansund voksenopplæring».

Arkivskaperkategori	Undervisning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Arkivskaperkategori	Undervisning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Hovedutvalget for undervisning

Hovedutvalget for undervisning ble opprettet med hjemmel i § 25 i kommunestyreloven av 12. november 1954. Utvalget var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.⁹⁷

Hovedutvalget for undervisning var i funksjon fra tidlig 1980-tallet og overtok oppgavene til skolestyret. Utvalget var underordnet kommunestyret, som vedtok regler for valg og sammensetning, oppgaver, myndighet og regler for møtevirksomhet.⁹⁸ Hovedutvalget for undervisning ble i stor grad erstattet av nye utvalg og komitéer etter at kommuneloven av 1992 åpnet for en friere organisering av politiske organ i kommunene.⁹⁹ I samsvar med grunnskuleloven § 26 nr. 3 skulle utvalget ha minst 7 og maksimalt 35 medlemmer.¹⁰⁰ Medlemmene ble valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden.¹⁰¹

Hovedutvalget sine oppgaver var å arbeide med alle de undervisningsspørsmålene kommunen skulle behandle. Dette gjaldt forvaltning av midler, ansettelse, opprettelse av komitéer og nemnder, planarbeid og voksenopplæring. I mange kommuner hadde hovedutvalget ansvaret for arbeidet med musikkskoler, fritidshjem og barnehager. Det kunne uttale seg i alle saker som vedgikk sektoren. Utvalget fungerte som styre for undervisningsinstitusjoner, dersom ikke annet var bestemt, og skulle være kommunen sitt samarbeidsorgan med offentlige og private organ med lignende arbeidsoppgaver.¹⁰²

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

⁹⁷ Stigen (2018).

⁹⁸ Norske kommuners sentralforbund, *Håndbok. Hovedutvalg for undervisning* (1987): s. 23.

⁹⁹ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

¹⁰⁰ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1980): s. 51.

¹⁰¹ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1987): s. 29.

¹⁰² Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1987): s. 30.

Arkivskaperkategori	Undervisning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er hjemlet i barnehageloven § 19 og i opplæringsloven § 5-6.¹⁰³ Det finnes store lokale forskjeller i hvordan PPT er organisert og dens dekningsgrad. De kan enten være rent kommunale, interkommunale eller fylkeskommunale. Fagsammensetningen kan også variere.¹⁰⁴

Tjenestens begynnelse kan spores tilbake til etterkrigstiden og de store skolereformene som tok sted i tiårene som fulgte.¹⁰⁵ Da begynte det gradvis å vokse fram en forståelse for at spesialpedagogiske behov i større grad burde møtes innenfor det vanlige skoleverket.¹⁰⁶ På midten av 1940-tallet åpnet Norges første skolepsykologiske kontor i Aker kommune og andre kommuner fulgte snart etter.¹⁰⁷ Utviklingen av skolepsykologitjenesten utover landet var derimot ujevn, dels på grunn av lokale forhold.¹⁰⁸

Ved en endring av folkeskoleloven av 1936, ble alle landets kommuner i 1955 pålagt å tilby hjelpeundervisning (tidligere særundervisning) til elever som trengte ekstra hjelp for å gjennomføre folkeskolen, men som samtidig hadde for moderate vansker til å plasseres i spesialskoler. Endringen av folkeskoleloven skjøt fart i utbyggingen av skolepsykologitjenesten, som senere skulle bli pedagogisk-psykologisk tjeneste, da en større andel elever enn tidligere nå hadde krav på hjelpeundervisning.¹⁰⁹ Tjenesten sine hovedoppgaver er å sikre at alle barn, elever og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp får et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud.¹¹⁰ PPT skal også bistå skolene med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å bedre legge til rette for elever med særlige behov. I de tilfeller hvor loven krever det, skal de også utarbeide sakkyndige vurderinger.¹¹¹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel klientmapper.

¹⁰³ Regjeringen «Pedagogisk-psykologisk tjeneste».

¹⁰⁴ NOU 2009: 18: s. 181.

¹⁰⁵ Helsvig (2014): s. 44.

¹⁰⁶ St.meld. nr. 23 (1997-1998).

¹⁰⁷ Regjeringen «Pedagogisk-psykologisk tjeneste».

¹⁰⁸ NOU 1983: 4: s. 15-16.

¹⁰⁹ Sorkmo (2011): s. 40.

¹¹⁰ Bergen kommune «Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)».

¹¹¹ Lov 1998-07-17-61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven).

Arkivskaperkategori	Pedagogisk-psykologisk tjeneste
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid

Utvalget for oppvekst, levekår, kultur og fritid ble opprettet med hjemmel i kommuneloven av 25. september 1992 § 10 nr 2 og § 39. Loven ble endret i 2018, med mindre konsekvenser for utvalg og nemnder.¹¹² Mange kommuner valgte å beholde den gamle ordningen med hovudutvalg med egen myndighet også etter kommuneloven i 1992.¹¹³

Utvalget for oppvekst, levekår, kultur og fritid kan ha det politiske ansvaret for kommunen sitt arbeid med barnehager, undervisning, barnevern, andre tiltak for barn og unge, helsetjenester, pleie- og omsorgstjenester, sosialtjenester og edruskapsvern, individrettet kulturtiltak, idrett og andre fritidstiltak. Andre ansvarsområder kan også forekomme. Det skal i tillegg ta hensyn til mulige miljøkonsekvenser i alle saker innenfor sitt ansvarsområde. I saker utvalget ikke har vedtaksmyndighet, skal det gi innstilling til kommunestyret og plan- og næringsutvalget.¹¹⁴

Etter kommuneloven kan slike utvalg opprettes etter behov i de enkelte kommunene, og både ansvarsområder og navn kan derfor variere. Alle medlemmer av utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid velges direkte av kommunestyret, og et slikt utvalg må ha minst tre medlemmer.¹¹⁵

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹¹² Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
¹¹³ Ullensvang kommune (1995) «Reglement for oppvekst og levekårsutvalet».
¹¹⁴ Ibid.
¹¹⁵ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Arkivskaperkategori	Oppvekst og levekår
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning, helse og sosialsaker

Teknisk etat

Teknisk etat er underlagt teknisk styre og har ansvaret for de tekniske oppgavene, lovpålagte og selvpålagte, som er lagt til kommuneforvaltningen. Blant hovedoppgavene er kartlegging og oppmåling, regulering, kontroll med offentlige og private byggevirksomheter, brannvern og feiing, havner, renovasjon, vann og avløp, veier og gater.¹¹⁶

De lovpålagte oppgavene dreier seg generelt om kontroll og godkjenning på vegne av staten og utarbeiding av planer for kommunens virksomhet for å sikre gjennomføring av rikspolitiske mål.

En rekke lover inneholder bestemmelser som regulerer teknisk etats arbeid. Blant de viktigste er plan- og bygningsloven av 14. juni 1985, delingsloven av 23. juni 1978, brannloven av 29. mai 1970, forurensningsloven, veiloven av 21. juni 1963 og havneloven av 24. juni 1933.¹¹⁷ Bygningslovens § 9 slår fast at alle kommuner skal ha et bygningsråd, brannloven § 6 forplikter alle kommuner til å ha et brannstyre, og havneloven § 3 krever at alle havnedistrikt skal ha et havnestyre. Disse regnes alle som kommunaltekniske oppgaver. Kommunen kan også opprette andre råd og nemnder under teknisk sektor.¹¹⁸

Teknisk etat avløste Kommuneingeniørkontoret etterhvert som stadig flere tekniske oppgaver ble lagt til kommunene.¹¹⁹ Navneendringen skjedde som regel på 1960- og 1970-tallet. I en utredning fra 1977 foreslo KS at komunene skulle opprette ett utvalg for hver hovedsektor.¹²⁰ Utover 1980- og 1990-tallet gikk stadig flere kommuner over til denne organisasjonsformen og vi fikk hovedutvalg for teknisk sektor.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, postjournaler og saks- og prosjektarkiv.

¹¹⁶ Norske kommuners sentralforbund. Håndbok. Hovedutvalg for teknisk sektor(1983): s. 23-29.
¹¹⁷ Folkets Brevskole (1990).
¹¹⁸ Pettersen (1971): s. 53-55.
¹¹⁹ Herdlevær (1999).
¹²⁰ Norske kommuners sentralforbund. Revurdering av nemndstrukturen i kommunene – et diskusjonsgrunnlag(1980): s. 3.

Arkivskaperkategori	Tekniske administrasjoner
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Hovedutvalget for teknisk sektor

Hovedutvalget for teknisk sektor ble opprettet med hjemmel i § 25 kommunestyreloven av 12. november 1954, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.¹²¹

Hovedutvalget for teknisk sektor var i funksjon fra tidlig 1980-tallet og overtok de oppgavene som normalt hadde tilfalt teknisk styre. Utvalget var underordnet kommunestyret, som hadde den politiske lederrollen og det overordnede planleggingsansvaret.¹²² Utvalget ble i stor grad erstattet av nye utvalg og komitéer etter at kommuneloven av 1992 åpnet for en friere organisering av politiske organ i kommunene.¹²³

Medlemmene i hovedutvalget var valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden. Det var ikke lagt føringer for hvor mange medlemmer utvalget skulle ha. Kommunestyret valgte leder og nestleder.¹²⁴

Hovedutvalget for teknisk sektor var det samordnede organet for tekniske spørsmål i kommunen og tok for seg kommunaltekniske saker i form av samferdsel, boligutbygging, energispørsmål, drifts- og vedlikeholdsoppgaver og beredskapsoppgaver. Hvis ikke annet var bestemt fungerte hovedutvalget som bygningsråd, brannstyre og husnemnd i kommunen.¹²⁵ Utvalget hadde ansvaret for en planfast, rasjonell og økonomisk organisering og drift av sektoren. I saker som gjaldt opprettelse av faste underutvalg, ansettelse og avskjedigelse og samarbeid med nabokommuner og fylkeskommunen hadde utvalget uttalerett.¹²⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

¹²¹ Stigen (2018).

¹²² Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1987): s. 37.

¹²³ Kommuneloven (1992).

¹²⁴ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1987): s. 24.

¹²⁵ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1987): s. 37-39.

¹²⁶ Norske kommuners sentralforbund. *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene* (1987): s. 24-25.

Arkivskaperkategori	Tekniske administrasjoner
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Trafikkrådet

Landsrådet for Trygg Trafikk anbefalte i 1967 at det ble opprettet trafikkråd i kommunene og at disse rådene burde bestå av lokalkjente representanter for alle trafikkgrupper, herunder syklist og mopedister. Trafikkråd i fylkene og kommunene ble opprettet i forbindelse med Aksjon trafikksikkerhet i 1974 og 1975. Samferdselsdepartementet oppfordret i et brev av 22. oktober 1975 fylker og kommuner om å fortsette trafikksikkerhetsarbeidet og å gjøre trafikkrådene til et permanent organ. I løpet av 1970-tallet hadde mange kommuner og fylker opprettet faste trafikkråd.¹²⁷

Rådet var hjemlet i § 25 i kommunestyreloven av 12. november 1954 som sa at kommunestyret kunne opprette faste utvalg for kommunale formål eller for deler av kommunens virksomhet som ikke var lagt under et eget styre.¹²⁸ Trafikkrådet skal ha minst tre medlemmer. Kommunestyret velger medlemmer og varamedlemmer og blant disse leder og nestleder. Rådet kan gis avgjørelsesmyndighet der ikke annet følger av lov. Medlemmene blir oftest valgt for den kommunale valgperioden. Kommunestyret fastsetter selv området for rådets virksomhet.

Trafikkrådet skal arbeide for gode og trygge trafikk- og kommunikasjonsforhold i kommunen og gi råd i spørsmål som gjelder trafikksikkerhet. Trafikkrådet kan fatte vedtak eller gi uttale eller anbefalinger til formannskap, rådmann, skolesjef og teknisk etat om trafikksikkerhet. Rådet behandler for eksempel saker som gjelder skilting og trafikklys, fjerning av trafikkfeller og opprettelse av gang- og sykkelveier. Sikring av skoleveier er gjerne en prioritert oppgave og derfor ligger trafikkrådet i mange kommuner under skolekontoret. I tillegg driver rådet gjerne med opplysningsarbeid og bidrar i forskjellige trafikksikkerhetsaksjoner.¹²⁹

Trafikkrådet arbeider under rådene og intensjonene til Samferdselsdepartementets og fylkets trafikkråd.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹²⁷ Trafikksikringsutvalget i Hordaland (1974).

¹²⁸ Lov om styret i herreds- og bykommunene av 12 november 1954.

¹²⁹ Askøy kommune «Instruks for trafikksikringsutvalget».

Arkivskaperkategori	Veier og trafikk
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Planutvalget (Plan- og bygningsutvalget)

Planutvalget ble opprettet med hjemmel i plan- og bygningsloven av 1985.¹³⁰ Loven ble endret 11. juni 1993 for å tilpasses den nye kommuneloven. Endringene handlet hovedsakelig om organisatoriske bestemmelser, saksbehandlingsregler og statlige godkjennings- og kontrollbestemmelser. Etter § 9-2 ble det bestemt at kommunen skal ha et fast utvalg for plansaker.

Formålet med den gjeldende plan- og bygningsloven (2008) er å fremme bærekraftig utvikling, samordne offentlige oppgaver, sikre at byggetiltak blir utført i samsvar med loven og at saksbehandlingen blir forsvarlig utført.¹³¹

Kommunestyret velger representanter til planutvalget, som skal ha minst tre medlemmer med varamedlemmer. Utvalget velger selv nestleder og leder. Utvalget kan ofte gi leder eller et arbeidsutvalg myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller saker som ikke har prinsipiell betydning.

Planutvalget arbeider med planlegging av arealbruken i kommunen. Disse planene er bindende for nye tiltak, og skal inneholde arealformål som landbruk, bebyggelse og friluftsliv. Reguleringsplaner skal utformes der loven pålegger det, eller der det fremgår av arealplanen. Disse blir utarbeidet som områderegulering (jf. § 12-2) eller detaljregulering (jf. § 12-3). Planutvalget behandler saker som vedkommer innløsning, erstatning, ekspropriasjon, utbygningssavtaler og saker som angår vei, vann og avløp. I mange kommuner er også byggesaksbehandlingen tillagt Planutvalget, og skal følge byggesaksbestemmelsene av 2010.¹³² Som følge av endringene i 1993 ble bestemmelser om bygging, deling og refusjon ikke lenger tillagt bygningsrådet.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹³⁰ Lov-1985-06-14-77, Plan- og bygningslov (plan- og bygningsloven).

¹³¹ Lov-2008-06-27-71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

¹³² Forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak (byggesaksforskriften).

Utvalget for plan og utvikling

Utvalget for plan og utvikling ble opprettet med hjemmel i § 10 a. nr. 1 i kommuneloven av 25. september 1992. Loven åpnet opp for en friere organisering av politiske utvalg i kommunene, men mange kommuner valgte likevel å beholde den tidligere ordningen med hovedutvalg. I 2018 ble kommuneloven endret, med enkelte mindre konsekvenser for kommunale utvalg og nemnder.¹³³

Utvalget kan være kommunens faste utvalg i plansaker og er klageorgan for administrative vedtak etter plan- og bygningsloven.¹³⁴ I tillegg til å fungere etter gjeldene lovverk og forskrifter for sitt driftsområde skal utvalget også følge kommunale vedtak og reglement.¹³⁵ Det har overtatt oppgaver som tidligere tilfalt utvalg som planutvalget, trafikksikkerhetsutvalget, landbruksnemnda og teknisk utvalg.

Utvalget for plan og utvikling er underlagt kommunestyret som velger leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer. Disse blir valgt for den kommunale valgperioden. Utvalget avholder møter etter møteplan som er vedtatt av kommunestyret eller når leder eller 1/3 av medlemmene krever det.¹³⁶

Utvalget har ansvar for saksområder og tjenester som kommuneplan, arealplanlegging, arealforvaltning, jordlovsaker, landskapsvern, brann og beredskap, miljø og forurensning, trafikksikkerhet, samferdsel, eiendomsforvaltning og vann og avløp.¹³⁷

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹³³ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) og Levanger kommune «Reglement for plan- og utviklingsutvalget».

¹³⁴ Lunner kommune «Reglement for plan- og utviklingsutvalget».

¹³⁵ Narvik kommune «Hovedutvalg plan og utvikling».

¹³⁶ Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) og Narvik kommune «Hovedutvalg plan og utvikling».

¹³⁷ Lunner kommune «Reglement for plan- og utviklingsutvalget» og Fauske kommune «Hvem sitter i de ulike utvalgene?».

Arkivskaperkategori	Bygnings-, nærings-, og oppmålingsvesen
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Arkivskaperkategori	Bygnings-, nærings-, og oppmålingsvesen
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Kommunale næringsfond

Kommunale næringsfond er en kommunal finansieringsordning med hjemmel i Stortingets budsjettvedtak, og er med på å forvalte og følge opp kap. 550.64, kap. 553.60 og kap. 553.65. Disse midlene forvaltes også av fylkeskommunene. I 1984 presenterte Bygdeutvalget et forslag til en prøveordning med kommunale næringsfond gjennom NOU 1984: 21-A «Statlig støtte til distriktene».¹³⁸ Om lag 20 kommuner var med på denne ordningen. Likevel hadde mange kommuner, særlig kraftkommuner, opprettet slike fond mange år tidligere.

Fra 1987 ble kommunale næringsfond et fast punkt på budsjettet til Kommunaldepartementet. I 1991 ble de integrert som en del av distriktspolitiske virkemiddelapparat, som f.eks. sammen med de fylkeskommunale Bygdeutviklingsfondene (BU-fond). Fram til 1994 var kommunene sine aktiviteter og engasjement med næringsutvikling formelt frivillig, men med noen føringer og krav fra høyere forvaltningsnivå. Fra og med 1. januar 1994 var kommunene til næringspolitiske aktører med lovpålagt delegert myndighet til å ta hånd om arbeidet, og rett til å være næringspolitiske aktører.¹³⁹

Næringsfondene har som formål å styrke nyskaping, innovasjon og næringsutvikling i kommuner som ligger innenfor det distriktspolitiske virkeområdet definert av Kommunal- og regionaldepartementet.¹⁴⁰ De kommunale næringsfondene er underordnet kommunestyret. Midlene i de kommunale næringsfondene skal ifølge kapittel 1, § 1 «bidra til omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene». Det innebærer blant annet at kommunene skal legge til rette for, og utvikle kommunalt næringsliv. Kommunene skal fordele tilskudd slik at det bidrar til å inkludere tilflyttere og styrke sårbare næringsmiljø. Tilskuddene skal også bidra til å etablere nye arbeidsplasser i kommuner som opplever vesentlig reduksjon i sysselsettingen.¹⁴¹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, brevkopier og saksarkiv.

¹³⁸ NOU 1984: 21-A.

¹³⁹ Teigen: s. 35.

¹⁴⁰ Kommunal- og regionaldepartementet (2012): s. 6-7.

¹⁴¹ Forskrift 2018-05-23-747 om Kommunal- og moderniseringsdepartementets distrikt- og regionalpolitiske tilskuddsposter forvaltet av fylkeskommunene (forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler).

Arkivskaperkategori	Nærings- og ressursforvaltning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Naturressursutvalget

Naturressursutvalget ble opprettet med hjemmel i § 10 i kommuneloven av 25. september 1992.¹⁴² Loven gav kommunestyret myndighet til å opprette utvalg for kommunale formål og behov. Ansvarsområdet og sammensetningen til naturressursutvalgene kunne derfor variere mellom kommunene.¹⁴³

Naturressursutvalget sine forvaltningsoppgaver var knyttet til lovverk om vilt, friluftsliv, laksefiske, innlandsfiske og motorfredsel i utmark. Utover dette fastsatte det enkelte kommunestyret området for naturressursutvalget sin virksomhet. Utvalget overtok oppgaver som ofte hadde tilfalt viltneemnda, innlandsfiskeneemnda og fjellstyret. Utvalget var underlagt kommunestyret og ble valgt for den kommunale valgperioden. Leder, nestleder, medlemmer og varamedlemmer ble valgt av kommunestyret. Utvalget holdt møter etter krav fra leder eller når minst tre av medlemmene krevde det.¹⁴⁴

Naturressursutvalget skulle fatte vedtak og ta avgjørelser om regulering og utbygging i viktige viltområder, rett til jakt i sameiestrekning, villkår for felling og regulering av ferdsel i utmark. Utvalget skulle videre gi uttalelser om fiske og friluftsliv i kommunen, fremme og ta opp miljø saker og miljø spørsmål og vurdere kommunen sin innsats for miljøvern.¹⁴⁵

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹⁴² Fjell kommune (1999) «Val av naturressursutval».

¹⁴³ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

¹⁴⁴ Alstahaug kommune (1999) «Reglement for naturressursutvalget».

¹⁴⁵ Alstahaug kommune (1999) «Reglement for naturressursutvalget» og Fjell kommune (1999) «Val av naturressursutval».

Arkivskaperkategori	Nærings- og ressursforvaltning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Sosialstyret

Sosialstyret ble opprettet med hjemmel i sosialomsorgsloven av 5. juni 1964. Loven påla alle kommuner å etablere et sosialstyre og en sosialadministrasjon. Sosialstyret erstattet det tidligere fattig-/forsorgstyret og skulle sikre at bestemmelsene i sosialomsorgsloven ble fulgt.¹⁴⁶

Sosialstyret var i funksjon fram til midten av 1980-tallet. Med endringer i nemndsstrukturen i norske kommuner, hvor antall nemnder ble redusert og erstattet av fem hovedutvalg, ble sosialstyret i stor grad erstattet av hovedutvalg for helse og sosial fra 1980 og utover.

Sosialstyret hadde sitt virke innenfor den enkelte kommune, og fikk sitt politiske ansvar og oppgaver fra kommunestyret. Sosialstyret var ansvarlig for at barnevernsnemnda og edurskapsnemnda var i funksjon, og skulle ved eventuelle forsømmelser gripe inn. Utover dette var både barnevernsnemnda og edrskapsnemnda selvstendige fagorgan som tok egne avgjørelser.¹⁴⁷

Etter § 7 i sosialomsorgsloven skulle sosialstyret ha minst 5 medlemmer. Medlemmer og varamedlemmer, samt formann og nestformann skulle velges av kommunestyret. Medlemmene ble valgt for den kommunale valgperioden.¹⁴⁸

Sosialstyret skulle sikre at kommunens innbyggere fikk det sosiale vernet de hadde krav på. Styret skulle samordne det sosiale arbeidet i kommunen, ha tilsyn med sosiale institusjoner og drive aktivt informasjonsarbeid om folks rettigheter og særskilte kommunale tilbud. Informasjonsplikten innebar også å gi opplysninger, råd og veiledning til enkeltpersoner. Sosialstyret skulle videre sørge for at formannskap og kommunestyre var oppdatert og informert om den sosiale situasjonen i kommunen.¹⁴⁹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹⁴⁶ Norske kommuners sentralforbund. Håndbok. Sosialstyre (1979): s. 11 og 33.

¹⁴⁷ Norske kommuners sentralforbund. Håndbok. Sosialstyre (1979): s. 17.

¹⁴⁸ Sosialdepartementet (1980): s. 41.

¹⁴⁹ Norske kommuners sentralforbund. Håndbok. Sosialstyre (1979): s. 11-12.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Hovedutvalget for helse og sosial

Hovedutvalget for helse og sosial ble opprettet med hjemmel i § 25 i kommunestyreløven av 12. november 1954. Utvalget var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.¹⁵⁰

Hovedutvalget for helse og sosial ble etablert fra tidlig 1980-tallet og skulle styre og samordne arbeidet innen helse- og sosialsektoren.¹⁵¹ Det var underlagt kommunestyret og overtok de oppgavene som normalt hadde tilfalt sosialstyret. Utvalget ble igjen erstattet av nye utvalg og komitéer etter at kommuneløven av 1992 åpnet opp for en friere organisering av politiske organ i kommunene.¹⁵²

Utvalget besto av medlemmer med varamedlemmer, som ble valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden. Antall medlemmer og varamedlemmer varierte mellom kommunene.¹⁵³

Hovedutvalget for helse og sosial sine oppgaver omfattet blant annet forebyggende sosialarbeid, familievern, barnevern, eldreomsorg, omsorg for funksjonshemmede, edrskap og barnehager.¹⁵⁴ Utvalget hadde ansvar for å sørge for en planmessig og økonomisk organisering av sektoren, delegere avgjørelsesmyndighet til administrasjonen samt føre kontroll med at vedtak ble iverksatt. Hvis ikke annet var bestemt fungerte utvalget som styre for helse- og sosialinstitusjoner. Utvalget skulle videre sørge for en samordning og et samarbeid med andre offentlige og private virksomheter og enkeltpersoner med tilsvarende oppgaver. Ved saker som gjaldt opprettelse, endring og inndragelse av stillinger hadde utvalget uttalelsesrett.¹⁵⁵

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

¹⁵⁰ Stigen (2018).

¹⁵¹ Norske kommuners sentralforbund. Normalreglement for hovedutvalg i kommunene (1987): s. 19-20.

¹⁵² Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneløven).

¹⁵³ Norske kommuners sentralforbund. Normalreglement for hovedutvalg i kommunene (1987): s. 19.

¹⁵⁴ Norske kommuners sentralforbund. Normalreglement for hovedutvalg i kommunene (1987): s. 42.

¹⁵⁵ Norske kommuners sentralforbund. Normalreglement for hovedutvalg i kommunene (1987): s. 19-20.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Utvalget for helse, sosial og omsorg

Utvalget for helse, sosial og omsorg ble opprettet med hjemmel i § 10 a. nr. 1 i kommuneloven av 25. september 1992. Loven åpnet opp for en friere organisering av politiske utvalg i kommunene, men mange kommuner valgte likevel å beholde den tidligere ordningen med hovedutvalg. I 2018 ble kommuneloven endret, med enkelte mindre konsekvenser for kommunale utvalg og nemnder.¹⁵⁶

Utvalget er underlagt formannskapet, og er et av kommunens politiske hovedutvalg. Det blir ofte delegert myndighet i alle saker som er knyttet til helse- og sosialspørsmål, med unntak av de oppgavene som er lagt til kommunestyret, formannskapet, administrasjonsutvalget eller kontrollutvalget.¹⁵⁷ Utvalget skal ha minst tre medlemmer som velges av kommunestyret.¹⁵⁸

Utvalget for helse, sosial og omsorg kan være ansvarlig for kommunen sitt arbeid med helse- og omsorgstjenester, eldrepolitikk, psykisk helsevern, sosialtjenester, smittevern, bostøtte og pasient- og brukerrettigheter. Andre oppgaver kan også forekomme.¹⁵⁹ Hjemmebaserte tjenester, sykehjem, NAV og integrering og mangfold er blant virksomhetene som kan være underlagt ansvarsområdet til utvalg for helse, sosial og omsorg.¹⁶⁰

Etter kommuneloven av 22. juni 2018 § 5-7 kan utvalg for helse, sosial og omsorg opprettes etter behov i de enkelte kommunene. Ansvarsområde, oppgaver og utvalget sitt navn kan derfor variere.¹⁶¹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹⁵⁶ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

¹⁵⁷ Kongsberg kommune «Reglement for hovedutvalg».

¹⁵⁸ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

¹⁵⁹ Bergen kommune «Om utvalg for helse og sosial» og Gjøvik kommune «Politisk delegeringsreglement 2021-2024».

¹⁶⁰ Gjøvik kommune «Politisk delegeringsreglement 2021-2024» og Nesodden kommune «Helse, omsorg og sosial».

¹⁶¹ Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Eldrerådet

Med elderrådsloven av 8. november 1991 ble kommunene pliktige ved lov til å ha et eget elderråd. Norsk pensjonistforbund og Landsorganisasjonen i Norge hadde arbeidet for lovpålagte elderråd i kommunene og fylkeskommunene siden 1978. I 1987 kom Sosialdepartementet med nye retningslinjer for elderråd i kommunene der det ble anbefalt at hver kommune skulle ha sitt eget elderråd. Fram til 1991 måtte forslag om elderråd fremmes og vedtas i kommunestyret.¹⁶²

Bakgrunnen for den nye loven var den lave representasjonen av eldre i kommunene. Samtidig som at eldre over 70 år utgjorde 20% av de stemmeberettigede i landet, var det i kommunestyrene kun 0,7% av medlemmene som var eldre enn 70 år. Etableringen av elderråd ville bidra til å sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som gjaldt eldre.¹⁶³

Medlemmene av elderrådet velges av kommunestyret og blir valgt for den kommunale valgperioden. Kommunestyret avgjør også hvor mange medlemmer elderrådet skal ha, men rådet velger selv leder og nestleder. Flertallet av elderrådet skal være pensjonister.¹⁶⁴

Rådet skal fungere som et rådgivende organ for kommunen, og har de saker som gjelder levekår for eldre som sitt arbeidsområde. Under dette faller blant annet budsjett og kommuneplaner, tiltak og planer for helse- og sosialsektoren, samferdsel og kommunikasjon, og kulturelle tiltak for eldre. Rådet skal kunne uttale seg om alle fremlegg som gjelder eldre før kommunestyret tar stilling til fremlegget. Rådet kan også selv ta opp saker som berører eldre i kommunen.¹⁶⁵

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

¹⁶² Ot.prp. nr. 68 (1990-1991).

¹⁶³ *Ibid.*

¹⁶⁴ Regjeringen «Hvordan elderråd arbeider».

¹⁶⁵ Regjeringen «Hvordan elderråd arbeider» og Regjeringen «Hva er elderråd?».

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse ble opprettet med hjemmel i kommuneloven av 1992 § 5-12. Loven sier at kommunestyret og fylkestinget selv skal velge rådet, som har rett til å uttale seg i saker som henholdsvis gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Departementet gir forskrifter om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene.¹⁶⁶

Rådet er et lovpålagt, rådgivende organ i kommuner og fylkeskommuner. Det har som oppgave å gi innspill i saker som gjelder funksjonshemmedes levekår, og er del av disse sakene før politikerne fatter sine endelige vedtak. Rådets anbefalinger vil være en sentral del av beslutningsgrunnlaget.¹⁶⁷

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse arbeider for å styrke personer med funksjonsnedsettelses innflytelse og deltakelse på alle samfunnsområder.¹⁶⁸ Som rådgivende organ vil rådet hovedsakelig jobbe med saker på et overordnet nivå som f.eks. med budsjett og kommuneplaner. Dette kan være saker knyttet til et selvstendig liv på områder som barnehage, skole, arbeid, helse- og omsorgstjenester, transport, kultur og fritid.¹⁶⁹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹⁶⁶ Regjeringen «Råd for personer med nedsatt funksjonsevne».

¹⁶⁷ Asker kommune «Råd for personer med funksjonsnedsettelse».

¹⁶⁸ Bergen kommune «Kommunalt råd for funksjonshemmede».

¹⁶⁹ Regjeringen «Råd for funksjonshemmede».

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Barnehagenemnda

Barnehagenemnda ble opprettet med hjemmel i § 6 i barnehageloven av 6. juni 1975.¹⁷⁰ Her ble det stilt krav om at kommunen skal ha en barnehagenemnd. Loven og nemnda var viktige ledd i etableringen av barnehageutbygging og drift som en kommunal oppgave. Loven beskrives som et virkemiddel for å stimulere kommunene til økt innsats i utbyggingen av barnehager.¹⁷¹

Barnehagenemnda var i funksjon fra 1970-tallet og fram til første halvdel av 1990-tallet. Det var lenge vanlig at helse- og sosialstyret eller skolestyret fungerte som barnehagenemnd med egen møtebok. På begynnelsen av 1990-tallet hadde barnehageutbygging og drift etablert seg som en anerkjent kommunal oppgave, og departementet så ikke lenger nødvendigheten av å opprettholde kravet om barnehagenemnder.

Med ny kommunelov av 1992 ble barnehagenemndas oppgaver lagt til kommunen. Kommunestyret kunne delegere oppgavene til det organet det måtte finne hensiktsmessig, gjerne til organ som hadde ansvar for skole og oppvekst. Kommunestyret kunne også delegere tilsynsoppgaver til administrasjonen.¹⁷²

Hovedoppgaven til barnehagenemnda var å forberede barnehagesaker for behandling i kommunestyret, samt vedtaksmyndighet i enkelte typer saker. Nemnda hadde ansvaret for utarbeidelsen av planer for utbygging av barnehager og forslag om vedtekter for barnehagene. Barnehagenemnda hadde og ulike oppgaver knyttet til godkjenning av barnehager og familiebarnehager, opptak av barn, forslag til budsjett, og tilsyn med kommunale og private barnehager i kommunen.¹⁷³

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, saksarkiv, personalmapper, og regnskap.

¹⁷⁰ Lov 1975-06-06-30 om barnehager m.v. (barnehageloven).

¹⁷¹ Ot.prp. nr. 59 (1992-1993) 4.1.1a.

¹⁷² Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

¹⁷³ Ot.prp. nr. 59 (1992-1993) 4.1.1a.

Arkivskaperkategori	Barnehage
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Hjemmesykepleien

Kommunal hjemmesykepleie er en lovpålagt tjeneste med hjemmel i § 3-1 og §3-2 i helse- og omsorgstjenesteloven av 24. juni 2011.¹⁷⁴ Loven pålegger kommunene å tilby nødvendig helsehjelp og veiledning til hjemmeboende som ikke klarer å ivareta sine grunnleggende behov som følge av sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse. Tjenesten skal tilbys til fastboende og personer som oppholder seg midlertidig i kommunen.¹⁷⁵

Etter å ha vært organisert sammen med husmorvikarordningen ble hjemmesykepleien skilt ut som en egen tjeneste i 1972. Tjenesten, som var underlagt sosialtjenesten, var en frivillig ordning for kommunene og opererte etter midlertidige retningslinjer. Kommuner som valgte å etablere hjemmesykepleie og organiserte tjenesten etter disse retningslinjene fikk 75 % av kostandene refundert av staten.

Kommunehelsetjenesteloven av 19. november 1982 påla kommunene å tilby tjenester for behandling av sykdom, reahabilitering og pleie og omsorg utenfor institusjon. Disse oppgavene skulle løses gjennom tilbud som allmennlegetjeneste, fysioterapitjeneste og hjemmesykepleie.¹⁷⁶ Hjemmesykepleien er den dag i dag fremdeles organisert under den kommunale helse- og omsorgstjenesten.¹⁷⁷

Hvilken form for hjelp som ytes av hjemmesykepleien gis etter en individuell og faglig vurdering av brukeren. Dette kan være nødvendig helsehjelp som sårbehandling og medikamenthåndtering, opptrening, opplæring eller hjelp til å mestre daglige aktiviteter. Hjemmesykepleien skal og bistå med støtte og veiledning til pårørende. Den kommunale hjemmesykepleien er en gratis tjeneste.¹⁷⁸

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel klientmapper, men vi kan og finne postjournaler og møtebøker i arkivene etter hjemmesykepleien.

¹⁷⁴ Lov 2011-06-24-30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.(helse- og omsorgstjenesteloven).

¹⁷⁵ Elverum kommune «Hjemmesykepleie».

¹⁷⁶ Bølstad (1985): s. 13 og Breivik (1978): s. 3

¹⁷⁷ Elverum kommune «Hjemmesykepleie» og Rælingen kommune «Tjenestekontoret for helse og omsorg».

¹⁷⁸ Flakstad kommune «Hjemmesykepleie» og Sandefjord kommune «Hjemmesykepleie (helsetjenester i hjemmet)».

Arkivskaperkategori	Helse og omsorg
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Inntaksnemnda

Inntaksnemnda er ikke opprettet med hjemmel i én spesifikk lov, men kan sees i sammenheng med helse- og omsorgstjenesteloven av 24. juni 2011 § 3-2a. Loven gir kommunen ansvar for å tilby opphold i institusjon.¹⁷⁹ Fra 2017 vedtok kommunestyrene sine egne forskrifter om tildeling av langtidsopphold i sykehjem. Forskriftene skal sikre forutsigbarhet og åpenhet når det gjelder retten til langtidsopphold i sykehjem.¹⁸⁰

Hver kommune kan selv bestemme prosedyrene for inntak av beboere i institusjon, men det vanligste er å opprette en inntaksnemnd. Inntaksnemnda består som regel av lege, sykepleiere for institusjon og representanter for den åpne omsorgen.¹⁸¹

Inntaksnemnda behandler søknader og gjør vedtak om tildeling av langtidsopphold og avlastningsplass i institusjon på bakgrunn av klientens medisinske funksjon og behov for pleie- og omsorgstjenester. Søknaden kan komme fra klienten selv eller fra lege på vegne av klienten.¹⁸²

Inntaksnemnda skal også føre ventelister over pasienter og brukere som venter på langtidsopphold¹⁸³ og fungerer som klageorgan i første instans. Vedtak kan påklages til Fylkesmannen (jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2).¹⁸⁴

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker med saksvedlegg.

¹⁷⁹ Lov 2011-06-24-30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.(helse- og omsorgstjenesteloven).

¹⁸⁰ Forskrift om tildeling av langtidsopphold i sykehjem, Osen (2017).

¹⁸¹ Edvardsen og Helland (1997): s. 12.

¹⁸² *Ibid.*

¹⁸³ Lov 2011-06-24-30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven).

¹⁸⁴ Forskrift om tildeling av langtidsopphold i sykehjem, Osen § 10 (2017).

Arkivskaperkategori	Helse og omsorg
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Kommunelegen

Kommunelegen ble opprettet med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven av 19. november 1982.¹⁸⁵ Loven var et resultat av en lang og omfattende debatt om hvordan førstelinjetjenesten i det norske helsevesenet skulle organiseres. Motivasjonen for å revidere denne sektoren var blant annet å skape en mer helhetlig, geografisk utjevnet og effektiv helsetjeneste med økt folkevalgt innflytelse.¹⁸⁶

Med kommunehelsetjenesteloven fikk kommunene tildelt et nytt og omfattende ansvar for organisering, planlegging og drift av helsetjenester til lokalbefolkningen. De stod dermed fritt til å utforme egen helsepolitikk etter lokale behov.¹⁸⁷ Loven avsluttet også det statlige distriktlegevesenet¹⁸⁸ og gjorde stillingene om til kommuneleger.¹⁸⁹ I dag er kommunelegen sitt ansvar og virksomhet hjemlet i § 5-5 i helse- og omsorgstjenesteloven av 24. juni 2012. Kommunelegen overtok mange av oppgavene som tidligere hadde tilfalt distriktslegene. Helserådene, hvor distriktslegen hadde fungert som leder og helserådsordfører, ble lagt ned i 1988 da store deler av den tidligere sunnhetsloven av 1860 ble erstattet med et nytt kapittel om miljørettet helsevern i kommunehelsetjenesteloven.¹⁹⁰

Kommunehelsetjenesteloven stadfestet at kommunelegen skulle være medisinskfaglig rådgiver for helsetjenesten. Kommunelegens tilråding og begrunnelse skal alltid følge saken når kommunen behandler saker om miljørettet helsevern, smittsomme sykdommer og helsemessig beredskap. Kommunelegen har som oppgave å opprettholde et tilfredsstillende smittevern, helsemessig og sosial beredskap ved små og store ulykker eller katastrofer, samt legeundersøkelse etter lov om tvungent psykisk helsevern.¹⁹¹ Ved dødsfall har kommunelegen ansvar for å videresende dødsmeldinger fra leger i kommunen til Dødsårsaksregisteret, jf. lov om helsepersonell § 36.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel pasientjournaler.

¹⁸⁵ Lov 1982-11-19 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven).

¹⁸⁶ Paulsen (1985): s. 2-3.

¹⁸⁷ Hellandsvik (1987): s. 7.

¹⁸⁸ Regjeringen (2019) *Evaluering av fastlegeordningen*. EY og Vista analyse: s. 7.

¹⁸⁹ Store norske leksikon «Kommunelegen» av Geir Sverre Bjørge Braut.

¹⁹⁰ Rønnevik, Braut og Pettersen (2019) *Kommunelegene – fra dobbeltstemme til hviseleke*.

¹⁹¹ Johansen (2020) *Samfunnsmedisin og kommuneoverlege*.

Flyktningkontoret

Bosetting av flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene som selv vedtar hvor mange de ønsker å bosette. Blir det gjort vedtak om bosetting, forplikter kommunene seg til å følge bestemmelsene introduksjonsloven av 1. september 2003.¹⁹² Formålet med loven er å styrke nyankomne innvandrere sine muligheter til å delta i yrkes- og samfunnslivet, og for økonomisk selvstendighet. Loven skal videre legge til rette for at asylsøkere raskt får kjennskap til norsk språk, kultur og samfunnsliv.¹⁹³

Flyktningkontoret, også kalt flyktningtjenesten m.fl., er i noen kommuner direkte knyttet til NAV.¹⁹⁴ Oppgavene og den interne organiseringen til flyktningkontoret kan være varierende. I noen kommuner har bosettingsansvaret blitt flyttet over fra boligkontoret til flyktningkontoret, mens i andre kommuner samarbeides det på tvers av ulike enheter i kommunen.¹⁹⁵

Blant flyktningkontoret sine oppgaver er å bosette flyktninger med oppholdstillatelse og å gi norskopplæring til nyankomne. Disse oppgavene utføres etter avtale med, og er finansiert gjennom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).¹⁹⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, kopibøker, saksarkiv og klientmapper.

¹⁹² Kommunesektorens organisasjon «Frivillig for kommune å bosette flyktninger».

¹⁹³ Lov 2003-07-04-80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven).

¹⁹⁴ UiT Norges arktiske universitet «Flyktningkonsulent».

¹⁹⁵ Thorshaug, Valenta og Berg (2009).

¹⁹⁶ Bodø kommune «Flyktningkontoret».

Arkivskaperkategori	Helse og omsorg
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Arbeids- og velferdsetaten (NAV)

Arbeids- og velferdsetaten (NAV) ble etablert 1. juli 2006 med hjemmel i arbeids- og velferdsforvaltningsloven. I Stortingsproposisjon nr. 46 (2004-2005) «Ny arbeids- og velferdsforvaltning» la Bondeviks andre regjering frem forslag om at det skulle etableres en statlig Arbeids- og velferdsetat som ville overta arbeidsoppgavene til arbeidsmarkedetaten (Aetat), trygdeetaten og den kommunale sosialtjenesten. Forslaget ble behandlet i mai 2005, og fikk bred oppslutning i Stortinget.¹⁹⁷

Ideen om en felles velferdsetat ble først lagt frem av sosialkomiteen for Stortinget i 2001. Som følge av at for mange personer i yrkesaktiv alder sto helt eller delvis utenfor arbeid, og at det ofte tok lang tid før aktive arbeidsrettede tiltak ble satt inn, ba sosialkomiteen. Stortinget om å utrede muligheten for en felles velferdsetat. Omorganiseringen av de statlige etatene skulle sørge for en mer helhetlig og effektiv forvaltning. Velferdstjenestene skulle også bli bedre tilpasset den enkelte brukers behov.¹⁹⁸

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for overordnet styring, ledelse og utvikling av NAV. NAV og kommunene har stor frihet til å selv velge organisering av forvaltningen.¹⁹⁹ Dette skyldes at NAV-kontorene ble opprettet gjennom avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunene. Gjennom samarbeidet hadde NAV-kontorene handlingsfrihet til å utarbeide løsninger som best gagnet lokale behov og utfordringer.²⁰⁰ Som etat forvalter NAV en tredjedel av statsbudsjettet gjennom diverse sosiale ytelser slik som dagpenger, arbeidsavklaringspenger, sykepenger, pensjon, barnetrygd og kontantstøtte. Deres oppgaver er å fremme overgang til arbeid samt sikre økonomisk og sosial trygghet. Dette gjelder blant annet ved arbeidsledighet, svangerskap, fødsel, aleneomsorg for barn, sykdom og skade, uførhet, alderdom og dødsfall.²⁰¹

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel klientarkiv, møtebøker og kopibøker.

¹⁹⁷ Regjeringen «Bakgrunnen for NAV-reformen».

¹⁹⁸ Sosial- og helsedepartement (2002-2002): s. 1-2.

¹⁹⁹ Regjeringen «Bakgrunnen for NAV-reformen».

²⁰⁰ NAV «Organisering av NAV-kontoret».

²⁰¹ Regjeringen, Arbeids- og velferdsetaten (NAV).

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Klientutvalget

Klientutvalget ble etablert med hjemmel i barnevernloven av 17. juli 1992. Fra da av fantes det unntaksbestemmelser om klientutvalg i kommunehelsetjenesteloven, sosialtjenesteloven § 4 tredje ledd, barnevernsloven og arbeids- og velferdsforvaltningsloven. Unntakene i de to førstnevnte lovene ble opphevet med ikrafttreddelsen av helse- og omsorgstjenesteloven 1. januar 2012. Fra 2012 var det bare NAV-loven og barnevernloven som styrte ordningen med klientutvalg.²⁰²

Virkeområdet gjelder for alle barn med vanlig bopel i Norge. Kongen kan gi forskrifter for Svalbard. Klientutvalgene skal, gjennom barnevernloven, «sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår».²⁰³ Klientutvalget er underlagt de kommunale barneverntjenestene.²⁰⁴

Klientutvalget er et folkevalgt organ på kommunalt forvaltningsnivå.²⁰⁵ I følge barnevernloven § 2-1 tredje ledd kan kommunestyret avgjøre om de skal legge oppgavene til et slikt organ. I behandling av klientsaker må utvalget ha minst fem medlemmer.

Gjennom gjeldende lovverk er det ikke klargjort hvilke konkrete oppgaver som skal tillegges klientutvalgene.²⁰⁶ Likevel finnes det noen føringer i loven. Kommunene har, i motsetning til fylkeskommunene, ansvar for å beskytte barn og ungdom som ikke er i institusjon. Klientsaker bør være en administrativ oppgave, og faller derfor under kommunestyret. Kommunestyret må i slike tilfeller ta stilling til hvilke saker som er viktige nok til at de bør bli gitt til behandling av et folkevalt organ, i denne sammenhengen klientutvalg.²⁰⁷

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

²⁰² NOU 2016: s. 16.

²⁰³ Lov 1992-07-17-100 om barneverntjenester (barnevernloven).

²⁰⁴ NOU 2016: s. 16.

²⁰⁵ *Ibid.*

²⁰⁶ Ot.ptp. nr. 95 (2005-2006).

²⁰⁷ Ot.ptp. nr. 44 (1991-1992): s. 20-21.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

LITTERATURHENVISNING

Kilder fra arkiv

Askøy kommune. Formannskapet. IKAH/1247-021/D/Dc/L008/0009.

Askøy kommune. Formannskapet. IKAH/1247-021/D/Da/L0017.

Austevoll kommune. Tilsetjingsutvalet/tilsetjingrådet. IKAH/1244-057/A/Aa/L0001.

Fjell kommune. Formannskapet. IKAH/1246-021/D/Dc/Dce/L0005.

Osterøy kommune. Formannskapet. Uordnet arkiv fra perioden 1992-1994.

Sveio kommune. Formannskapet. Uordnet saksarkiv fra 1972.

Ullensvang herad. Formannskapet. Uordnet saksarkiv fra 1995.

Bøker og artikler

Alvdal kommune (2008). *Arkivplan for Alvdal kommune*. Tilgjengelig fra: docplayer.me/20932011-Arkivplan-alvdal-kommune-2008.html (Hentet: 14. juli 2020).

Asker kommune (28.01.2020). «Råd for personer med funksjonsnedsettelse». Tilgjengelig fra: www.aker.kommune.no/politikk/politisk-styring/rad-forpersoner-med-funksjonsnedsettelse/ (Hentet: 13. mars 2020).

Alstahaug kommune (1999). *Reglement for naturressursutvalget*. Vedtatt i kommunestyre 15.02.1999, sak 70/99.

Bergen kommune. *Kommunalt råd for funksjonshemmede*. Tilgjengelig fra: www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/kommunalt-rad-forfunksjonshemmede (Hentet: 12. mars 2020).

Bergen kommune (2020) *Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)*. Tilgjengelig fra: <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/skole/grunnskole/spesialpedagogisk-tilbud/pedagogisk-psykologisk-tjeneste-ppt> (Hentet: 17. november 2020).

Bergen kommune (2010). *Om utvalg for helse og sosial*. Tilgjengelig fra: <https://www.bergen.kommune.no/politikk/bystyret/bystyreutvalgene/utvalg-for-helse-og-sosial>

Bodø kommune. *Flyktningkontoret*. Tilgjengelig fra: bodo.kommune.no/flyktningkontoret/ (Hentet 4. juni 2020).

Braut, Geir Sverre Bjørg (2019) *Kommunelegen*. Tilgjengelig fra: <https://sml.snl.no/kommunelege> (Hentet: 19. november 2020).

- Breivik, Ivar (1978). *Hjemmesykepleie*. Oslo: Norsk institutt for by- og regionsforskning.
- Bølstad, Jan (1985). *Hjemmesykepleie: kommunehelsetjenestens grunnpilar*. Oslo: TANO.
- Deloitte (2014). *Evaluering. Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/dokumenter/evaluering-av-kontrollutvalg-ogkontrollutvalgssekretariat/id2358421/
- Elverum kommune. *Hjemmesykepleie*. Tilgjengelig fra: <https://www.elverum.kommune.no/helse-og-omsorg/hjemmebaserte-tjenester/hjemmesykepleie>
- Edvardsen, Åsmund og Leif Kåre Helland (1997). *Betaling for beboere i institusjon*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Fauske kommune. *Hvem sitter i de ulike utvalgene?* Tilgjengelig fra: <https://www.fauske.kommune.no/hvem-sitter-i-de-ulike-utvalgene.501861.no.html?showtipform=2>
- Fonnes, Ivar (2008). *Arkivhåndboken*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Folkets brevscole (1990) *Saksbehandleropplæring for teknisk sektor*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Flakstad kommune (2017). *Hjemmesykepleie*. Tilgjengelig fra: <https://flakstad.kommune.no/helse-omsorg-og-barnevern/pleie-og-omsorg/hjemmetjeneste/helsehjelp-i-hjemmet/>
- Flølo, Ottar (1993). *Enkeltvedtak: begrunnelse og klage: håndbok i saksbehandling*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Friberg, Odd (1983). *Arbeidsmiljøloven: Kommentarer til lov av 4. februar 1977 om arbeidsvern og arbeidsmiljølov m.v. med endringer ved lover av 3. juni 1977 nr. 52, 26. mai 1978 nr. 32, 13 juni 1980 nr. 37 og 39, 5. juni 1981 nr. 46, 26.mars 1982 nr. 5, 14. mai 1982 nr. 22, 11. juni 1982 nr. 52 og 17. desember 1982 nr. 91*. Oslo: Tanum-Norli.
- Frydenberg, Bernt (1995). *Kommuneloven – førstehjelp for saksbehandlere*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Gjøvik kommune. *Politisk delegeringsreglement 2021-2024*. Tilgjengelig fra: https://www.gjovik.kommune.no/_f/p2/id57a1b77-c210-4038-912a-29af12310eb6/politisk-delegeringsreglement.pdf
- Halsaa, Beatrice (1989). *Ingen heksekunst! Håndbok for kommunale Likestillingsutvalg*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Hellandsvik, Paul og Nygård, Lars (1987) *Grunnbok om kommunehelsetjenesten*. Oslo: Norske kommuners sentralforbund.

- Helsvig, Knut (2014) *1814 – 2014 Kunnskapsdepartementets historie*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Interkommunalt arkiv i Hordaland (1991). *Innføring av K-kodar i kommunen – Opplæringshefte*. Særnummer av Arkivjournalen, nr. 1/1991.
- Interkommunalt arkiv i Hordaland (1993). *Kurs i arkivplanlegging*. Arkivjournalen nr. 2.
- Johansen, Bjørg (2020) *Samfunnsmedisin og Kommuneoverlege*. Tilgjengelig fra: <https://www.malselv.kommune.no/samfunnsmedisin-og-kommuneoverlege.489930.no.html> (Hentet: 19. november 2020).
- Kommunesektorens organisasjon (2020). *Kommunenes personalhåndbok*. Oslo: KF.
- Kommunesektorens organisasjon (18.11.2015). *Frivillig for kommunene å bosette flyktninger*. Tilgjengelig fra: www.ks.no/fagomrader/innvandring-ogintegrering/flyktninger/frivillig-for-kommunene-a-bosette-flyktninger/
- KommunalRapport (2005). *Småkommuner mister lokale skatteutvalg*. Tilgjengelig fra: www.kommunal-rapport.no/administrasjon/smakommuner-mister-lokaleskatteutvalg/71699/
- KommunalRapport (2008). *Skatteutvalg fjernet i stillhet*. Tilgjengelig fra: www.kommunal-rapport.no/oekonomi/skatteutvalg-fjernet-i-stillhet/63504/
- Kommunal- og regionaldepartementet (2012). *Sammendragsrapport. Evaluering av kommunale og regionale næringsfond*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/rapporter/rapporter_2012/sammendragsrapport_evaluering_kom_fond.pdf
- Kongsberg kommune. *Reglement for hovedutvalg*. Vedtatt 04.09.2019. Tilgjengelig fra: <https://www.kongsberg.kommune.no/globalassets/dokumenter/12politikk-og-innsyn/politiske-reglementer/191014reglement-for-hovedutvalg.pdf>
- Levanger kommune. *Reglement for plan- og utviklingsutvalget*. Revidert versjon, vedtatt av kommunestyret 16.10.2019. Tilgjengelig fra: https://www.levanger.kommune.no/Global/dokumenter/reglement_plan-og_utviklingsutvalget.pdf
- Lunner kommune. *Reglement for Plan- og utviklingsutvalget*. Tilgjengelig fra: <https://lunner.kommune.no/getfile.php/4733778.2256.mnpaazmnntjkqa/Reglement+for+plan-+og+utviklingsutvalget.pdf>
- Mykland, Liv og Masdalen, Kjell-Olav (1987). *Administrasjonshistorie og arkivkunnskap: kommunene*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Narvik kommune (20.02.2020). *Hovedutvalg plan og utvikling 2019–2023*. Tilgjengelig fra: <https://www.narvik.kommune.no/politikk/slik-styres-narvik/hovedutvalg-plan-og-utvikling/>

- NAV (26.08.2013). «Organisering av NAV-kontoret». Tilgjengelig fra: www.nav.no/no/nav-og-samfunn/om-nav/fakta-om-nav/partnerskapet-i-nav/organisering-avnav-kontoret (Hentet: 19.mai 2020)
- Nesodden kommune (2017). *Kommunalområdet helse, omsorg og sosial*. Tilgjengelig fra: <https://www.nesodden.kommune.no/om-kommunen/kommunedirektor-og-ledergruppe/helse-omsorg-og-sosial/>
- Norske Kommuners Sentralforbund (1979) *Voksenopplæring*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1979). *Håndbok. Sosialstyre*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske Kommuners Sentralforbund (1979). *Kulturstyre*. Oslo: Kyrkje- og undervisningsdepartementet.
- Norske kommuners sentralforbund (1980). *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske Kommuners Sentralforbund (1981) *Kulturstyret og andre kommunale organ*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1982). *Håndbok. Administrasjonsutvalg*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1983). *Håndbok. Hovedutvalg for teknisk sektor*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Håndbok. Hovedutvalg for teknisk sektor*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Håndbok – Hovedutvalg for kultur*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Håndbok – Hovedutvalg for undervisning*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1980). *Ny nemndstruktur: temahefte til Håndbok – Kommunal virksomhet. En oppsummering av KT-rapport nr. 2/77, 2/78 og Normalreglement for hovedutvalg i kommunene*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1980). *Revurdering av nemndstrukturen i kommunene – et diskusjonsgrunnlag*. NKS-rapport nr 2 1977. Oslo: Kommuneforlaget.
- Paulsen, Bård (1985) *Ny lov om kommunehelsetjenesten*. Oslo: Komunalforlaget
- Pettersen, Gunnar (1971) *Kommunale nemnder – valg av nemnder*. Oslo

- Regjeringen.no (23.04.1994) «*Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner*». Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-h-1294/id272435/> (Hentet: 8. desember 2020)
- Regjeringen (09.09.2019) «*Valg av eldreråd*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunalrett-og-kommunal-inndeling/veileder-for-eldrerad/valg-av-eldrerad/id2666686/ (Hentet: 20. mai 2020).
- Regjeringen (06.09.2019) «*Hvordan eldreråd arbeider*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunalrett-og-kommunal-inndeling/veileder-for-eldrerad/hvordan-radet-arbeider/id2666688/ (Hentet: 20. mai 2020).
- Regjeringen (06.09.2019) «*Hva er eldreråd?*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunalrett-og-kommunal-inndeling/veileder-for-eldrerad/hva-er-et-eldrerad/id2666685/ (Hentet 20. mai 2020).
- Regjeringen. «*Bakgrunnen for Nav-reformen*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/pensjon-trygd-og-sosiale-tjenester/navreformen/Bakgrunnen-for-NAV-reformen/id606533/ (Hentet: 19. mai 2020).
- Regjeringen. «*Arbeids- og velferdsetaten (NAV)*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/dep/asd/om-arbeids-og-sosialdepartementet/etatstyring/underliggende-etater/arbeids_og_velferdsetaten/id1511/ (Hentet: 19. mai 2020).
- Regjeringen (03.03.2020) «*Råd for personer med nedsatt funksjonsevne*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Verktoy/lokaldemokrati/veilederen/kommunen-og-innbyggerne/rad-for-personer-med-nedsatt-funksjonsevne/id2425376/ (Hentet: 13. mars 2020).
- Regjeringen.no (12.04.2000). «*Råd for funksjonshemmede*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/dokumenter/i-0975-b-rad-for-funksjonshemmede/id87549/#hov2 (Hentet: 12. mars 2020).
- Regjeringen (2020) *Pedagogisk-psykologisk tjeneste*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/grunnopplaring/artikler/pedagogisk-psykologisk-tjeneste-/id699010/> (Hentet: 17. november 2020).
- Regjeringen (2019) *Evaluering av fastlegeordningen. EY og Vista Analyse*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/7cd212bf5f0642c1a5d0d480f0923e6d/evaluering-av-fastlegeordningen---sluttrapport-fra-ey-og-vista-analyse.pdf> (Hentet: 19. november 2020).
- Rælingen kommune. *Søke bolig, helse og omsorgstjenester*. Tilgjengelig fra: <https://www.ralingen.kommune.no/tjenestekontoret-for-helse-og-omsorg.296140.no.html>

- Rønnevik, Dag Helge, Braut, Geir Sverre og Pettersen, Betty (2019). *Kommunelegene – fra dobbeltstemme til hviskelek?* Tilgjengelig fra: <https://www.utposten.no/i/2019/7/m-1070> (Hentet: 19. november 2019).
- Sandefjord kommune (2013). *Hjemmesykepleie og hjemmehjelp*. Tilgjengelig fra: <https://www.sandefjord.kommune.no/helse-sosial-og-omsorg/helse-og-omsorg/Hjemmesykepleie-og-hjemmehjelp/#heading-h3-3>
- Skatteetaten (2008). *Lemping av skatter og avgifter av hensyn til skyldneren*. Tilgjengelig fra: www.skatteetaten.no/contentassets/ae39b0e1cb474b9bbd703cef27233289/081219_rev_av_melding_om_lempning_paa_billighetsgrunnlag_endelig_versjon.pdf
- Skipping av kommunale trafikkisikringsutval. Rundskriv til kommunane i Hordaland frå Trafikkisikringsutvalet i Hordaland, 5. april 1974.
- Sorkmo, Jørgen (2011) *Statped : siste epoke i mer enn 100 års statlig spesialpedagogikk : en faktaframstilling*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.
- Sosialdepartementet (1980). *Lov om sosial omsorg av 5. juni 1964: de enkelte paragrafer med merknader*. Oslo: Sosialdepartementet.
- Sosial- og helsedepartementet (2002). «*St. meld.nr.13. Samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten. Tilråding fra Sosialdepartementet av 13. desember 2002, godkjent i statsråd same dag*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/contentassets/f3d4b2eb10a649c0b73a5707dab0adfe/no/pdfs/stm200220030014000dddpdfs.pdf (Hentet: 19.mai 2020).
- Stigen, I. (2018). *Hvorfor politiske utvalg og komiteer under kommunestyret*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/contentassets/b322c5fc5c444c16830f048b488cb831/notat-utvalg-og-komiteer-underkommunestyret.pdf
- Trafikksikkerhetsarbeid i fylkene. Rundskriv frå Det kongelige samferdselsdepartement, 22. oktober 1975 (ref 6398/75-443.0).
- Tyren, Carl Wilhelm, E. Schulze og Ditlefsen, Johan L. (1973). *Bygningsloven og byggeforskriftene i praksis: oppslagsbok del III: kommentar til bygningsloven av 18. juni 1965*. Oslo: Johan Grundt Tanum.
- Teigen, Håkon. *Effektar av den smale distriktpolitikken*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/krd/rap/2003/0006/ddd/pdfv/177373-effektaravdensmaledistriktpolitikken.pdf
- Thorshaug, K., Valenta M. og Berit Berg (2009). *Bosetting av enslige voksne flyktninger*. NTNU Samfunnsforskning AS.

Nettsider

- Anderssen, Harald Benestad: *generalplan* i *Store norske leksikon*
(Hentet 8. Desember 2020). Tilgjengelig fra: <https://snl.no/generalplan>
- Asker kommune «Eierskapsmelding. Del 1 – Generelle prinsipper». Vedtatt i kommunestyret 10.11.2020. Tilgjengelig fra: <https://www.asker.kommune.no/globalassets/om-asker-kommune/eierstyring/eierskapsmelding--del-i--asker-kommune--2020-2024.pdf>
- Bergen kommune (2016) «Forretningsutvalget» (Hentet 31. mai 2021). Tilgjengelig fra: <https://www.bergen.kommune.no/politikk/bystyret/andre-utvalg/forretningsutvalget>
- Bærum kommune (2020) «Eierutvalget» (Hentet 31. mai 2021). Tilgjengelig fra: <https://www.baerum.kommune.no/politikk-og-samfunn/politikk/rad-og-utvalg/eierutvalget/>
- Moss kommune «Eierskapsmelding Moss kommune» (Hentet 31. mai 2021). Tilgjengelig fra: https://assets.ctfassets.net/hmvy41h77n98/45oDqJXSV32WhSv2hKDCEL/d5e7d05ff6e99910f424a4afd30ed4c8/Eierskapsmelding_Moss_kommune.pdf
- Oslo kommune «Reglement for forretningsutvalget». Vedtatt i bystyremøte 04.09.2019, sak 236/19. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk/reglement/reglement-for-forretningsutvalget/#gref>
- Steinskjer kommune «Reglementer for kommunestyre, formannskap, råd og utvalg». Vedtatt i nye kommunestyre 02.10.2019.
- Tromsø kommune «Reglement for forretningsutvalget». Kommunestyresak 0136/11. Tilgjengelig fra: <http://img8.custompublish.com/getfile.php/1905241.1308.csasdytav/reglement+for+forretningsutvalget.pdf?return=www.tromso.kommune.no>
- UiT Norges arktiske universitet. *Flyktningkonsulent*. Tilgjengelig fra: uit.no/utdanning/yrker/yrke?p_document_id=302581 (Hentet: 4. juni 2020).

Norges offentlige utredninger

NOU 1974: 60 (1974) *Ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet.*

NOU 1975:63 (1975) *Stiftelser og omdanning.*

NOU 1982: 38 (1982) *Nemnder på kommuneplan.*

NOU 1983: 4 (1983) *Pedagogisk-psykologisk rådgivningstjeneste.*

NOU 1984: 21-A. (1984) *Statlig næringsstøtte i distriktene.*

NOU 1995: 15 (1995) *Et apparat for likestilling.*

NOU 2007: 11 (2007). *Studieforbund – læring for livet.*

NOU 2009: 18 (2009) *Rett til læring.*

NOU 2016: 16 (2016) *Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.*

NOU 2019: 5 (2019) *Ny forvaltningslov: lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning.*

Odelstinget

Ot.prp. nr. 44 (1991-1992). *Om lov om barnevernstjenester (barnevernloven).*

Ot.prp. nr. 59 (1992-1993). *Om tilpasning av særlovgivningen til ny kommunelov.*

Ot.prp. nr. 68 (1990-1991). *Om lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd.*

Innst. O. nr. 130 (2004-2005). *Instilling fra finanskomiteen om lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).*

Ot.ptp. nr. 95 (2005-2006). *Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (interkommunalt samarbeid).*

Stortingsproposisjoner

St.ptp nr. 92 (1964-1965) *Om voksenopplæring.*

St.meld. nr. 23 (1997-1998). *Om opplæring for barn, unge og voksne med særskilte behov.*

www.ikah.no
Kalfarveien 82, 5022 Bergen
telf.: 55 30 60 90
e-post: post@ikah.no
facebook.com/ikahordaland
Instagram: @ikahordaland

9 788292 076095